

Utorak, 22. juli 2008.

Svedok Alun Roberts

Otvorena sednica

Optuženi su pristupili Sudu

Početak u 9.04 h.

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA ORIE: Dobro jutro svima u ovoj sudnici i oko sudnice. Gospođo sekretarko, molim vas, najavite predmet.

sekretar: Dobro jutro, časni Sude. Ovo je *Predmet IT-06-90-T, Tužilac protiv Ante Gotovine i drugih.*

SUDIJA ORIE: Hvala, gospođo sekretarko. Gospodine Kay, da li ste spremni da nastavite svoje unakrsno ispitivanje?

ADVOKAT KAY: Jesam, hvala, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Onda, gospodine Roberts, želeo bih da vas podsetim da vas i dalje obavezuje svečana izjava koju ste dali na početku vašeg svedočenja. Gospodine Kay, molim vas, nastavite.

ADVOKAT KAY: Hvala, časni Sude.

svedok: Alun Roberts

UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKAT KAY – NASTAVAK

ADVOKAT KAY – PITANJE: Gospodine Roberts, ovog jutra postaviću vam nekoliko pitanja o događajima u Gruborima. Kao što ste rekli Pretresnom veću, vi ste tamo otišli 25. avgusta, 1995. godine i to ne specijalno zbog Grubora, već ste išli na drugu lokaciju u dolini Plavno, što je bio deo misije Ujedinjenih nacija. Ta misija odnosila se i na registraciju lokalnog stanovništva. Da li je to tačno?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: I to je delimično bila svrha ove posete. Generalno, prethodnog dana rečeno je pripadnicima Ujedinjenih nacija, a ja sam takođe bio prisutan, da je postojala zabrinutost zbog bezbednosti. Oni su nam pokazali mesto gde su bile jedna ili možda dve osobe, ali sećam se grobnice jednog čoveka za koga se tvrdilo da su ga ubili hrvatski vojnici, ali svrha je bila da se razgovara o pitanjima bezbednosti u celini, da, to je tačno.

ADVOKAT KAY – PITANJE: U redu. Da li možete da nam kažete da li se registracija tih ljudi zapravo dogodila ujutro 25. avgusta u holu škole, gde je i organizovan sastanak?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Taj sastanak nije bio do tada organizovan zbog registracije. To je bio pokušaj da se omogući sastanak sa hrvatskom civilnom policijom iz Knina da dođu i da se sastanu sa njima, kako bi policija, a ne Ujedinjene nacije, čula kakvi su zaista problemi i šta seljani traže, jer to je bila njihova odgovornost. Iako smo već videli u policijskoj stanici prethodne večeri na prvom sastanku sa civilnom policijom, tada smo utvrdili da oni nisu stigli. I tada smo želeli da održimo jedan sastanak opšte prirode. Razlog je bio da odemo i u druge zaseoke u Gruborima, gde je hrvatska policija bila prisutna zajedno sa Ujedinjenim nacijama, i tu su bili seljani iz niza drugih zaseoka koji su došli na taj skup iz cele te doline oko Grubora.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Na tom sastanku bilo je dogovoreno da se gospodin Pašić, gradonačelnik Knina, obrati stanovništvu, koji je takođe trebalo da bude sa gospodinom Romanićem. Da li je to tačno?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: To sam shvatio kasnije, ali u vreme odlaska u Plavno tog jutra nisam znao da je to bio deo plana da hrvatska civilna policija dođe sa gradonačelnikom.

ADVOKAT KAY – PITANJE: U redu. Da li znate, da li je postojalo neko određeno vreme za ovaj sastanak koji je dogovoren sa gospodinom Romanićem?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Mogu da se setim, gospodine, da kada smo krenuli sa tog sastanka u Plavnom u tom selu prethodnog dana, to je bilo kasno popodne kada smo otišli u stanicu civilne policije u Kninu. Moja koleginica, Maria Teresa Mauro je bila tamo, mislim da je bio i E.J. Flynn i još tri ili četiri osobe. Stajao sam u holu policijske stanice u Kninu dok su oni razgovarali sa hrvatskom policijom o brigama i potrebama seljana i da li je moguće da dođu na sastanak narednog dana u toku pre podneva 25. avgusta, i rečeno je da je to u redu, zapisano je, barem koliko sam ja video i mi smo otišli, misleći: dobro, u redu, sve su shvatili, možda će doći, možda neće, ali mi smo im rekli i rekli su da će doći.

ADVOKAT KAY – PITANJE: 25. avgusta, je li je tog dana vreme bilo loše u tom području?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Opisao bih ovako: kada smo tog dana krenuli iz Knina u Plavno bilo je oblačno, ali nije bilo kiše. Tokom sastanka sa seljanima, u selu u koje smo otišli da razgovaramo sa njima, počela je da rominja kiša tokom tog sata ili tako, a onda je kasnije, u toku događaja oko Grubora, prešla u veoma jaku kišu.

ADVOKAT KAY – PITANJE: U redu. Kako ste nam rekli, u jednom trenutku se oglasio znak opasnosti, primetili ste dim u Gruborima, a rezultat je bio da ste otišli u pravcu tog zaseoka?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: To je tačno. Mi smo...

ADVOKAT KAY – PITANJE: Ne želim da idemo suviše detaljno u to. Imamo vaše svedočenje o tome i samo bih hteo da idemo korak po korak kako bismo prošli kroz suštinske stvari. Nema potrebe da se ponavljamo.

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: U redu.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Otišli ste tamo sa određenim brojem ljudi iz Ujedinjenih nacija?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KAY – PITANJE: I to je bila vaša prva poseta tom zaseoku 25. avgusta?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: To je bila moja prva poseta Gruborima tog jutra, da.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Da. Da li ste ikada ranije bili u tom zaseoku?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: U Gruborima, ne, nisam. Bio sam ranije u dolini Plavno ali ne i u Gruborima.

ADVOKAT KAY – PITANJE: U redu. Da li je tačno da je to zabačeno i teško pristupačno selo?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Rekao bih da je zabačeno, ali nije nepristupačno, gospodine. Nalazi se na strmini na drugoj strani doline. Vozite se od glavnog prilaznog puta koji vodi nazad u Knin, na vašoj desnoj strani prolazite pored sela Besići i idete gore. To je znatan uspon, put je uzan, ali ne bih rekao da je teško stići tamo ili da ga je zaista teško pronaći. Sami seljani su nam rekli i pokazali različite puteve koji vode dole u dolinu. Tako da ja ne bih rekao da ga je bilo teško pronaći u tom smislu, ali shvatam svrhu vašeg pitanja, da.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Da. Bilo je potrebno da vam neko pokaže gde se nalazi.

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da. Jovan Grubor, jedan od stanovnika Grubora, je došao na sastanak u dolinu i on je bio u automobilu na čelu, i pokazivao je E.J. Flynnu i televizijskoj ekipi Ujedinjenih nacija gde se to tačno nalazi. U tom konvoju više ljudi bila su tri ili četiri automobila, vozila Ujedinjenih nacija.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Tačno je da zaseok ne može da se vidi sa glavnog puta, zar ne?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ne, ne možete da ga vidite, ukoliko ste na glavnoj raskrsnici ka Kninu. Ako pogledate gore, videćete drveće i nećete videti krovove Grubora, ne.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Ne znam koliko dobro poznajete područje oko toga. Tu ste mogli da vidite jedno naselje koje se zove Opačići?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KAY – PITANJE: I ostala mala naselja, ali ovo je posebno povučeno od glavnog puta?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da. Sa glavnog puta morali biste dalje nagore i dalje od toga...

ADVOKAT KAY – PITANJE: Da.

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: ...da biste mogli da ga ugledate.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Kada ste došli tamo prilikom ove prve posete, niste otkrili da je bilo ko bio ubijen. Da li je to tačno?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Pa, pozvao bih se... na moju detaljnu izjavu, na moj izveštaj 29. avgusta o celom slučaju. Ali, kada smo stigli tamo tu su bile tri seljanke, koje su bile u stanju panike. One su nam rekle da nisu mogle da pronađu neke ljude. Drugi ljudi u podnožju ovog puta koji vodi do Grubora, za koje smo kasnije utvrdili da su bili vojnici, rekli su nam da neke kuće gore, a mi smo otrčali da pokušamo da pronađemo da li je neko još živ ili kome je potrebna pomoć. Po toj kiši televizijska ekipa Ujedinjenih nacija je nešto snimila, i tako dalje. Ali, jedina lokacija na koju su nas odveli, a koja je bila na samom ulazu u Grubore, bila je u kuća Marije Grubor, koji je imala 90 godina, a jedan od meštana rekao nam je da su mislili da se njen leš nalazi u tom pepelu, međutim, mi nismo ništa videli. Tada smo odlučili da je najvažnije da odemo i da to prijavimo.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Vaša grupa se vratila u Knin i sačinjen je izveštaj za kancelariju generala Čermaka?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT KAY – PITANJE: A izveštaj je poslat i u policijsku stanicu u Kninu?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Sa mnom su bili Maria Teresa Mauro i E.J. Flynn na sastanku koji smo imali sa komandantom bataljona, pukovnikom Dondom, izvinjavam se, oficijom za vezu ili jednim od njih generala Čermaka. Nisam išao i nisam bio potpuno siguran da li su baš u tom trenutku moje kolege otišle u stanicu civilne policije da to prijave. Ja sam se, nakon sastanka u kuloaru ili sobi za prijem ispred kancelarije generala Čermaka vratio u štab Sektora Jug.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Rekli ste da vas je bilo troje. Da li je bio neko i iz UNCIVPOL-a u vašoj grupi?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Sećam se da su na tom sastanku koji je održan uz prevodioca, na sastanku sa komandantom bataljona, pukovnikom Dondom bilo najmanje još tri ili četiri osobe, takođe. To je najviše što mogu da se setim, da. Da.

ADVOKAT KAY – PITANJE: A znali ste u to vreme da je normalna procedura da se nešto prijavi lokalnoj policiji?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da, znao sam. To što smo videli se podudaralo, gospodine, ali samo bih ovde napravio jednu digresiju. Tih dana i nedelja pre nego što smo čuli pucnje iz sela, videli dim, išli smo s Jovanom kolima, ono što nam je pokazano i što smo videli direktno pred nama izgledalo je da se događalo, bar je meni bilo sasvim očigledno, samo nešto malo ranije, sasvim nedavno, i zato smo želeli da odemo u kancelariju generala Čermaka i da tamo neposredno i pre svega, jasno stavimo do znanja

da je stvar veoma hitna, i da nešto treba učiniti. Ali u pravu ste, hrvatska civilna policija jeste glavni organ koji treba da se bavi tim. Ali moje kolege su rekle majoru Dondi da smo hteli da se sprovede istraga i da to treba da se gura sve do nivoa generala Čermaka na osnovu prethodnih opisa i da nešto treba da se uradi u smislu bezbednosti. Jer, situacija je vrlo verovatno prevazilazila kapacitete i sredstva policije. A onda sam otišao, vratio sam se u štab Sektora Jug i poslao sam jedan kratki izveštaj iz svoje kancelarije u Zagreb.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Razlog da odete kog generala Čermaka bio je jer je on bio tu da pomaže Ujedinjenim nacijama kada postoje problemi, a ovo je bilo shvaćeno kao problem Ujedinjenih nacija u kome je on mogao da pomogne?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Rekao bih da smo mi mislili, pogotovo moje kolege, da ovo treba da se predoči generalu Čermaku direktno na osnovu naših izveštaja i onog što su moje kolege zapazile, jer smo imali utisak da vlada bezakonje i jer je na prethodnom sastanku on rekao da je on ta osoba koja može tim da se bavi. Dakle, to je bilo malo šire, ne samo u smislu da on može da pomogne Ujedinjenim nacijama. To je bio jedan ozbiljan razvoj događaja. Mi smo želeli da on za to zna i da sprovede istragu. To se dešavalo u tom trenutku. Dakle, ono što je trebalo da se uradi, jeste da je moralo nešto odmah da se preduzme. A ja nisam bio siguran da li su moje kolege iz Ujedinjenih nacija otišle u hrvatsku civilnu policiju da bi izvestili o tom događaju. Shvatio sam da jeste to bio razlog, ali mi smo želeli da neko nešto učini u tom trenutku u Plavnom.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Čekam samo da se završi prevod. Vi ne znate da li je 25. avgusta napravljen izveštaj policiji ili ne. Da li je to tačno?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ne znam, ne. Ne znam.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Da li je postojala ikakva koordinacija između timova UN-a o tome ko je šta radio i ko je koga izveštavao?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Kasnije sam shvatio da je te večeri nakon što smo bili drugi put u Gruborima, nakon kratkog razgovara u stanici civilne policije UN-a da je to bilo prosleđeno hrvatskoj civilnoj policiji. Tako mi je rečeno. Osim toga, mislio sam: u redu, dobro, oni su informisani, i sa tačke gledišta kancelarije za štampu, ako bi me neko pitao, mogu da kažem da su Ujedinjene nacije proverile kod hrvatske policije i da su oni bili obavešteni o tome. Pretpostavljam da su bili informisani najkasnije uveče onog dana kada smo videli ono što smo videli.

ADVOKAT KAY – PITANJE: I nema razloga da se sumnja u tu informaciju da je prijavljeno policiji 25. avgusta. Da li je to tačno?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ja nemam razloga da sumnjam u to, ne.

ADVOKAT KAY – PITANJE: U redu. Kada je obavljen razgovor s Dondom, u izveštaju je stajalo da su objekti zapaljeni i da je bilo problema, ali on nije bio obavešten da li je bilo ikakvih ubistava.

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Najpre bih da vas ponovo uputio na moj izveštaj od 29. avgusta 1995. godine i na stvarni opis tog susreta koji sam tamo dao i onoga što smo moje kolege i ja opisale gospodinu Dondi. Vrlo jasno je napisano da smo čuli pucnje preko puta doline dok smo bili tamo, i smatrali smo da je sa naše tačke gledišta na osnovu prethodnih poseta i pre ta dva dana, vladala nesigurnost u Plavnom. Žene su nam kroz plač govorile "vojnici, vojnici" plakale su i bile u panici. Kada smo stigli na sam ulaz u Grubore, očigledno je bilo da se nešto vrlo dramatično i nasilno dogodilo. Zgrade su gorele i mislim da smo mu sa velikim uzbuđenjem rekli da takva situacija može da potraje i da može da se i pogorša, i trebalo je nešto da preduzmemo. Nismo, međutim, rekli da smo videli tela. Tamo su bili ljudi koje su otkrile Ujedinjene nacije, ali to ne. Bilo je vrlo napeto, nabijeno emocijama... i hteli smo da se nešto u vezi toga preduzme.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Da li ste tada znali, pre svega, da je general Čermak imao samo jedinicu od devet ljudi pod sobom?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Tada nisam znao ono što mi sada kažete, odnosno da je imao tako ograničen broj osoblja, ali mogao je da ode i da reši probleme ili da pomogne Ujedinjenim nacijama. Koliko ja shvatam, da napravim digresiju, mislim da je relevantno, od onoga što sam ja shvatio da je rekao na sastanku 8. avgusta i na osnovu drugih sastanaka sa mojim kolegama u to vreme, mi smo mislili da je on osoba koja ima ovlašćenje da bilo šta uradi. Prema tome, ne vidim, ako smo mislili da je general Čermak, da bismo bili sasvim poštteni, imao tako ograničene resurse, zašto bismo onda otišli direktno u njegovu kancelariju. Siguran sam da bismo otišli preko Maria Teresa Mauro, E.J. Flynna, ne samo ja, policiji, ljudima za koje smo smatrali da imaju i bolje resurse da neke stvari u vezi ovoga i urade. Mislim da je to veoma važna razlika, uz dužno poštovanje.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Baš tako. Upravo vam zato i postavljam to pitanje. Vama nije bilo poznato da on, zapravo, nije imao komandu nad vojskom koja se tamo nalazila?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Nisam to znao. Ja to tek sad čujem. Ali svejedno, koliko sam ja shvatio na osnovu situacije u to vreme i na osnovu onoga što je nama opisano, ja sam čuo da je general Čermak predstavljen, a i on sam je odavao utisak osobe koja je imala celokupnu vlast, a to je utisak koji nisam imao samo ja, nego i ljudi kao što je bio komandant sektora, načelnik za civilne poslove i tako dalje, koji su održavali sastanke s njim i pokušavali da se određene stvari reše kod postojećih vlasti. Ako smo svi pogrešno mislili, dobro, trebalo nas je posavetovati napismeno o tome kako stvari zaista stoje, ali tako nešto nismo imali.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Da li ste shvatali, na primer, da Dondo nije bio pod njegovom komandom, jer je bio u potpuno drugoj liniji Hrvatske vojske, kao oficir za vezu? On je imao drugog komandanta, brigadira Pleštinu?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Pa, nisam video pukovnika Donda u to vreme, ali na jednom ili dva sastanka u kancelariji generala Čermaka, mi smo se pitali šta je tačno ukupna nadležnost te celokupne strukture kancelarije generala Čermaka. Koliko sam shvatio nije se radilo o delu redovnih funkcija u Republici Hrvatskoj da postoji

komandant garnizona u takvim izuzetnim okolnostima nakon pada Krajine. Dakle, očigledno, su možda ljudi pojedinačno radili različite stvari koje su možda imale veze sa komandantima drugih jedinica. Ja to prihvatam. Ali moj jasan utisak je bio, gospodine, na osnovu onoga što je rečeno mojim kolegama i što sam ja čuo od generala Čermaka da je on bio osoba koja je imala ovlašćenje, koji je mogao da koordinira i usmerava stvari, to je ono čega se sećam. Ovo što ste sada rekli čujem prvi put, i prihvatam veoma iskreno ono što ste rekli, ali samo se pitam koliko bi stvari mogle da budu drugačije u mnogim aspektima...

ADVOKAT KAY – PITANJE: Da je imao ovlašćenja?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ne. Da smo mi kao Ujedinjene nacije jasno znali da general Čermak nije imao takva ovlašćenja i da nije imao takvu mogućnost da koordinira i da vrši vlast onako kako sam ja to smatrao, a on je predstavljen da je to mogao. Ako imate na papiru svoje smernice i smernice o poslu, to je jedna stvar. Ali ako kažete: U redu, trudiću se koliko god mogu da to rešim, da, to je šokantno, moramo učiniti više da se to ispravi, ja ću se time pozabaviti, dovešću još jedan odred policije u Knin iz bilo kog dela Hrvatske da se pozabavi ovim nezakonitim radnjama, to je jedna stvar, ali ako vi govorite to što govorite, morate da govorite na osnovu toga što imate neke ovlašćenja.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Ali niste shvatali ono što vam govori, zbog toga što je on pokušavao da vam pomogne. To je bio cilj njegov prisustva tamo - da vam pomogne?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ja mogu...

ADVOKAT KAY – PITANJE: Izbog toga su njegova vrata bila uvek otvorena?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Mogao bih da kažem, jer saosećam sa svojim kolegama, iako nisam direktno čuo od njega, ali mislim da je bio veoma frustriran zbog velikog broja pitanja, ali sada kada sam došao da svedočim, i pogledam, uz dužno poštovanje, pisma generala Foranda, protestna pisma, ima ih 11, koje je komandant Sektora Jug podneo generalu Čermaku, a četiri pisma je podneo jedno za drugim u periodu od kraja avgusta do 1. septembra, u kojima se protestuje zbog pitanja slobode kretanja, zašto je onda glavni oficir Ujedinjenih nacija to radio? Zato što pretpostavljam, a radi se o nagađanju, uz dužno poštovanje, da je on smatrao da je njegov kolega po ovlašćenjima u Kninu bio general Čermak.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Mi smo već čuli svedočenje generala Foranda, i neću da ulazim u to. On je govorio u svoje ime... o ovim pitanjima.

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Nisam znao, izvinjavam se. U redu, hvala vam.

ADVOKAT KAY – PITANJE: U redu. Da se vratimo sada na 25. avgust, kada ste se vi vratili drugi put u Grubore, i do tada se, zar ne, vreme pogoršalo. Da li je to tačan opis?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ne bih znao. I... ne bih se složio s vama. Mogu da se setim da je padala vrlo jaka kiša kada smo otišli iz sela preko puta doline odakle smo videli da se ovi oblaci dima dižu. Kad smo došli gore do Grubora, padala je veoma jaka kiša. Kada smo se vratili kasno popodne ili predveče 25. avgusta, rekao bih da je

padala sitna kiša, bilo je oblačno, ali znam da kad smo bili u Gruborima bilo je prilično svetlo i bilo je čak i sunca. I nije bilo loše vreme, ne. Ne, nije bilo.

ADVOKAT KAY – PITANJE: A tokom te posete su otkrivena dva tela, i saznali ste da je došlo do dva nedavna ubistva. Zar ne?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Kada smo tad stigli, mislim da nas je Milica Grubor provela, i sa nama je bila ekipa holandske televizije, a prethodno su došli u moju kancelariju, i vratili su se sa nama, TV ekipa Ujedinjenih nacija nije išla. Prošli smo kroz vrlo uska vrata oko 20 metara od ulaza u selo, popeli se uz stepenice i tu smo zatekli telo starijeg muškarca koje je ležalo pored kreveta i glava mu je bila oblivena krvlju. Pogledali smo taj prizor, tu je bio jedan oficir civilne policije koliko se sećam, i ja sam napravio četiri ili pet fotografija iz različitih uglova, i kao što sam rekao u svom izveštaju, moja procena je bila da je pogođen iz neposredne blizine. Video sam čaure na podu koje sam takođe fotografisao. Prozor male spavaće sobe bio je zatvoren...

ADVOKAT KAY – PITANJE: Da li mogu da vas zaustavim? Imam vrlo ograničeno vreme i ne radim ovo ni iz kakvog nepoštovanja uopšte, gospodine Roberts. I to je šokantna scena, dozvolite mi da to jasno kažem. Ja sam, u stvari, zainteresovan za ove činjenice i kako su se stvari razvijale, jer nije sporno da su se ubistva dogodila.

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Dva leša, da.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Dva tela. Da uprostimo, dakle, kada ste otkrili ta dva tela, vratili ste se u Knin. Da li je to tačno?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Mi smo fotografisali prilično detaljno ta dva tela, i mislim da je starijem čoveku bilo prerezano grlo, a u polju gde je Jovo pronašao drugo telo, mi smo ga takođe fotografisali. I mislim da je moj kolega u to vreme u polju pronašao telo još jednog muškarca i žene, i sećam se da su i oni fotografisani u isto vreme. Tako da smo imali, ako nisam pogrešio... i moram da se pozovem na svoj izveštaj od 29. avgusta... četiri tela, i u izveštaju stoji da je muž rekao da je njegova žena stradala skoro sigurno u kući koja se srušila od požara. Dakle...

ADVOKAT KAY – PITANJE: Da li hoćete da kažete da ste otkrili pet tela ili četiri tela tokom te druge posete 25. [avgusta]?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Prilično sam siguran da smo videli telo gore na spratu, telo u hodniku, i postojala su dva tela u polju, da znam da ih je civilna policija videla. Snimljene su fotografije i mi smo imali ovaj razgovor sa ženom jednog gospodina koji je očigledno bio invalid i koji nije preživeo. Mi nikada nismo videli telo. Ona pretpostavlja da je izgubio život u požaru.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Ali se u intervju sutradan u 11.00 časova na televiziji UN-a, spominju samo dva tela, ne više?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da. To se kaže, ali smo kasno popodne pronašli da se radi o četiri osobe kada se čitav tim konsultovao, gotovo sam siguran u to, tokom te druge posete. I mislim da sam, dva dana kasnije, ponovo fotografisao ulaz u kuću Marije Grubor i fotografisali smo nešto što smo mislili da je ostatak njene ruke. Radilo se o

starici od 90 godina. I u jednom paragrafu u mom izveštaju objašnjava se sled događaja... kako su pronađena tela i kako su napravljene fotografije, i mislim, prilično dobro je opisano. Kada smo otišli, sigurno smo znali da smo videli više od dva tela. Pobrojali smo manje ili više sve meštane koji su nestali vezano za taj incident.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Vratili ste se odatle u Knin. Da li je to tačno?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KAY – PITANJE: U koje vreme ste stigli u Knin, nakon te druge posete 25. avgusta?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: 25. avgusta, pa, to je bilo negde predveče oko 20.00 ili 21.00 sat. Ne znam precizno vreme. Smrkavalo se, to je sigurno. Bili smo u Gruborima drugi put duže nego onog prvog jutra, napravili smo veoma temeljnu procenu drugi put, i Jovo i Milka su nam pokazali ono što su otkrili u popodnevnim satima, dok nismo bili tamo, tako da smo možda oko sat, sat i po bili u Gruborima, a zatim smo se vratili u Knin, što je trajalo oko 45 minuta, i vratili smo se u štab Sektora Jug, ja lično sam se vratio.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Niste podneli novi izveštaj policijskoj stanici u vezi sa ovim brojem tela?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ne znam da li se to desilo, gospodine. Ja sam otišao direktno u štab Sektora Jug. Ne znam da li su moje kolege to uradile ili nisu. Kada sam se vratio te večeri, moje kolege su podnele prilično detaljne izveštaje o tome šta se desilo, E.J. Flynn, posebno, mislim. Počeo sam da pripremam nešto što nisam kompletirao te večeri, i svratio sam u kancelariju civilne policije Ujedinjenih nacija da pitam: U redu, znate šta se desilo, da li je bilo preneto, i rečeno mi je: Da, policija je bila obavешtena, i tako dalje. Nisam ništa dodavao onom šta sam video ili primetio prilikom te druge posete.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Niste se vratili kod Donda da mu kažete: U stvari, mi smo sada otkrili četiri ubistva...

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ne

ADVOKAT KAY – PITANJE: ...u Gruborima?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ne. To je tačno. Ne, nisam. Ne znam da li su moje kolege otišle da se vide s njim. Shvatio sam da nisu, ali nisam siguran.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Ali niste videli nikakve informacije o tome?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Tako je. Nisam video nikakav izveštaj iz civilne policije ili iz kancelarije za civilne poslove da kažu da su imali drugi sastanak te večeri, to je tačno, da.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Dakle, ako pređemo na 26. avgust, što je očigledno sledeći dan...

ADVOKAT KAY: Ako bismo mogli da pogledamo dva dokumenta koji su već primljena u spis ili dve stranice dokumenta koji je u spisu. To je dokazni predmet Odbrane broj D57. Molim da nam se pokaže 59. stranica. To je polje 193 od 26. avgusta 1995. godine. To je knjiga dnevnih izveštaja iz Knina. Uskoro ćemo videti i verziju na engleskom, polje 193. Strana broj 59.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Ovo je dokument koji je uvršten u spis, gospodine Roberts, kako bih vam pomogao. To je dnevnik iz Policijske stanice Knin. Vidimo u 3.00 sata komandanta te policijske stanice, Miloša Mihića. Da li ste znali gospodina Mihića?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ne u smislu da smo radili zajedno, ali znao sam da je bio komandant, i video sam ga nekoliko puta u holu policijske stanice kad sam bio tamo s mojim kolegama. Nismo imali bilo kakav direktan kontakt.

ADVOKAT KAY – PITANJE: On je izvestio da su pronađeni leševi dvojice muškaraca i vidimo da se gospodin Romanić složio da se izvrši uviđaj kako je napisano u tom polju.

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da, vidim ta dva...

ADVOKAT KAY – PITANJE: Pronađena su dva leša?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Ne pominju se u izveštaju četiri ili pet leševa, barem ne u toj fazi?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: To je ono što se ovde kaže, da. To je ono...

ADVOKAT KAY – PITANJE: Da.

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Da li ste se vratili u Grubore 26. avgusta?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Sada se sećam da smo 26. pokušali ponovo da odemo u Plavno, što je, ako se ne varam, bila nedelja, i to je bilo sa civilnom policijom i sa jednim od Akcionih timova za ljudska prava i prevodiocem, to nisam stavio u svoj izveštaj: Ali tog popodneva smo došli na ivicu Plavnog, i tu je bio jedan kontrolni punkt policije, i nisu nam dozvolili da uđemo u Plavno, i koliko se sećam, mislim da sam se sledećeg dana, 27. avgusta, sa jednom grupom ponovo vratio kako bismo razgovarali sa ljudima koji su još uvek tamo, jer ranije u toku dana kada smo krenuli 25. avgusta, mislim da je bilo nekih zabrinutosti u vezi njihove bezbednosti, ali oni su rekli, za sada, iako su u šoku i nevoljama, da je u redu da ostanu tamo gde su. To je bilo 25. avgusta, a 26. se sećam da nismo uspeli da dođemo do Grubora ili do doline Plavno.

ADVOKAT KAY: Hvala. Sada ćemo da pređemo na 61. stranicu ovog dokumenta.

SUDIJA ORIE: Gospodine Kay, da li bi bilo od bilo kakve koristi da se utvrdi da li je 26. bila nedelja ili ne?

ADVOKAT KAY: Ne, časni Sude. Ako sam propustio da to kažem, mislim da bi trebalo.

SUDIJA ORIE: U redu. Gospodine Roberts, 26. avgust 1995. godine...

ADVOKAT KAY: To je bila subota. 27. avgust je nedelja.

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT KAY: 26. avgust je subota.

SUDIJA ORIE: Vi se sećate da je to bila nedelja. Da li je moguće da postoji zabuna vezano za hronologiju događaja, jer prema mojim informacijama 26. je bila subota, a ne nedelja?

SVEDOK ROBERTS: Mislim da smo se mi vratili tamo sledećeg dana, gospodine, tako da je to bilo u subotu, ako je 26. avgust bila subota.

SUDIJA ORIE: Ali zar nedeljom nije drugačiji raspored nego subotom ili...

SVEDOK ROBERTS: Za nas, ne, ne.

SUDIJA ORIE: Ne. Dakle, nije moglo da bude neke zbrke odnosno, da se vi sećate da ste se tamo vratili u nedelju a ne sutradan?

SVEDOK ROBERTS: Pa, skoro sam siguran da smo se vratili ponovo zbog ozbiljnosti ovog slučaja. Tu je bio jedan tim civilne policije i sećam se da nismo uspeli da dođemo do Plavnog tom prilikom.

SUDIJA ORIE: U redu. Molim vas, nastavite, gospodine Kay.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Strana 61, ovde gledamo polje 197 i 26. avgust 1995. godine u 20.00 časova. I možete da vidite ovde ime Dondo, Karolj Dondo.

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Vidim, da.

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: A tu je izvešteno da postoji pet leševa. Da li vidite...

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da, vidim tu tačku...

ADVOKAT KAY – PITANJE: Da. I to je u 20.00 časova. Da li ste znali da je gospodin Dondo posetio Grubore tog dana, 26. avgusta, popodne?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Nisam siguran da li sam znao da je gospodin Dondo bio tamo. Znam da je veoma brzo nakon te posete general Čermak otišao u selo i da je bio u pratnji brojne hrvatske štampe i dao je izjavu u samom selu opisujući ono što je rekao da se odigralo, i...

ADVOKAT KAY – PITANJE: To je bilo 27. avgusta. To je bilo 27. avgusta. Hajde da pređemo ... ako pogledate ove delove informacija tamo, oni mogu da vam posluže za orijentaciju. Pogledajmo sada izveštaj televizijske ekipe Ujedinjenih nacija, znamo da je sačinjen 26. avgusta oko 11.00 časova ujutru, zar ne?

ADVOKAT KAY: Molim da nam se predoči dokazni predmet Tužilaštva broj P504.

ADVOKAT KAY – PITANJE: To je sada 26. avgust. I da li je tačno, u stvari, da je ovo bila neplanirana poseta televizijske ekipe Ujedinjenih nacija kancelariji gospodina Čermaka tog jutra i da je jedan od ciljeva bio da mu se postave pitanja u vezi sa Gruborima?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Samo čekam da se to pojavi. Izvinite.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Ja vam samo dajem opšte podatke. Nema potrebe da se gleda to konkretno, samo odgovorite... to radim da uštedim sudsko vreme.

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: U redu. Da, znao sam da su tražili intervju od generala Čermaka lično, dobili su odobrenje i otišli su da obave intervju za televiziju Ujedinjenih nacija, da.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Jeste li bili prisutni tokom tog intervjuja?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ne, nisam bio prisutan tokom intervjuja koji je dat televizijskoj ekipi UN-a, ne.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Ali vi ste znali da se on održava?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Znao sam da su tražili sastanak preko pukovnika Donda ili njegove kancelarije, mislim da su se obe stvari desile preko momaka televizije Ujedinjenih nacija, i oni su dobili dozvolu i otišli su da urade intervju.

ADVOKAT KAY: Časni Sude, ja sam obavešten da BHS transkript nije na ekranu ... sada tamo.

ADVOKAT KAY – PITANJE: U odnosu na pitanja koja je postavila TV ekipa UN-a generalu Čermaku, da li ste razmotrili pitanja koja je trebalo da postavi konkretna osoba koja vodi intervju?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ne mogu da se setim da li smo razgovarali o tome kakva pitanja bi trebalo da se postave. Mislim da nisam predložio konkretna pitanja. To je uradila televizijska ekipa UN-a, čak i ako bismo kolege ili ja davali predloge, na kraju je na njima bilo da odluče šta će da pitaju, a u takvim situacijama to je zavisilo i od odgovora sagovornika kako će se intervju razvijati bez obzira na to što biste mogli imati na umu samo opšta područja. Ali ja ne mogu da se setim da sam izradio nešto što bi oni morali da pitaju.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Slažete se da se izveštaj koji je dat Dondu prethodnog dana odnosio na probleme sa požarima, ali da nije bilo izveštaja o ubistvima koje ste vi

našli, bilo da se radi o dva leša ili četiri leša, odnosno, da to nije bilo prijavljeno Dondu ili kancelariji generala Čermaka?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da, mislim da je to korektan opis. Nije bilo ništa slično.

ADVOKAT KAY: U redu. Časni Sude, rečeno mi je da je pogrešan dokument na hrvatskom jeziku na ekranu ... pogrešan engleski prevod je na ekranu. To je ... dokazni predmet Tužilaštva broj P504 ... trebalo bi da bude 0306-2714. Ima nekoliko verzija ovog dokumenta u postupku, časni Sude, kako su bili obelodanjivani i...

SUDIJA ORIE: Ali oni su, očigledno, svi priloženi uz ovaj, jer imam 0057-2865 koji je očigledno bio na ekranu... i da, ovaj drugi koji ste upravo pomenuli je takode priložen. Da li bi strane mogle da sednu zajedno i da vidimo da li možemo jedan prevod da priložimo dok... u stvari, ne znam da li je to transkript ili prevod.

ADVOKAT KAY: Transkript.

SUDIJA ORIE: Onda sam dobio tri prevoda koja su priključena. Da li strane mogu da sednu zajedno i da se dogovore koji je najbolji a ostale da uklone?

ADVOKAT KAY: Da. Meni kažu da je drugi onaj koje je najbolje urađen i vidim potvrdu iz Sekretarijata.

SUDIJA ORIE: U redu. Da li biste mogli da ga prikazete na ekranu?

ADVOKAT KAY: Evo upravo radim na tome.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Izvinite, gospodine Roberts, to su stvari koje smo morali da sredimo za zapisnik.

ADVOKAT KAY: Da, izgleda da je sve u redu.

ADVOKAT KAY – PITANJE: U tom intervjuu, ako ga brzo pogledamo, onda ću i završiti kompletno ispitivanje, možemo da vidimo prvo pitanje i odgovor, pa drugo pitanje i drugi odgovor, i onda je general Čermak rekao: "Da, znao sam za te događaje." A u odgovoru na pitanje o tome da li je znao šta se desilo u Gruborima u poslednja dva dana, da je uhapšen jedan srpski terorista, da je pronađeno jedno telo, verujemo da je to telo vojnika Hrvatske vojske, jer su ruke bile vezane žicom na leđima, on ne spominje da su bilo koji ljudi srpske nacionalnosti ubijeni. Zar ne?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da. Odgovori u tom intervjuu opisuju šta se dogodilo iz perspektive generala Čermaka. Mislim da je sasvim jasno i on govori o uzrocima onoga što on kaže da su uzroci incidenta u Gruborima.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Na osnovu onoga što on kaže, dve kuće su spaljene, bilo je ranjavanje, hapšenje i pronađeno je telo. Prvo spominjanje da su ubijeni seljani je

zapravo navela osoba iz Ujedinjenih nacija koja je intervjuisala generala Čermaka. Da li je to tačno?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Tačno je. Mislim da je to dole niže...

ADVOKAT KAY – PITANJE: Da. To je na toj stranici. To je poslednje pitanje na prvoj stranici, gde se pominju dva mrtva starca, bolesna, u krevetu, u piđžamama...

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT KAY – PITANJE: ...sa metkom u potiljku?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da li bih mogao da vam skrenuem pažnju, gospodine...

ADVOKAT KAY – PITANJE: Da.

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: ...na nekoliko stvari? To su samo moja lična zapažanja. General Čermak izgleda da je veoma dobro obavešten o ovoj vojnoj specijalnoj jedinici za čišćenje. On tu daje činjenice da su pronašli 70 civila srpske nacionalnosti koji su bili zbrinuti, koji su ostali u svojim kućama. Dakle, imajte u vidu da je to isto vreme, isti dan kada je izaslanik Ujedinjenih nacija prošao kroz selo preko doline s mnogim... da bi se tog jutra sastao sa velikim brojem civila. Ja to nisam stavio u svoj izveštaj, ali sastanku je prisustvovalo više od 20 seljana, ili otprilike toliko. I kasnije je govorio o borbenim dejstvima, o sukobu koji se dogodio u selu, i tada se malo preispitivao. Generalno, radilo se o operaciji čišćenja i opkoljavanja.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Da.

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Onda kada sam video da su moje kolege transkribovale sa trake pitao sam ih: "Da li mislite ozbiljno da je general Čermak naveo oko 500 do 700 pripadnika specijalne policije ili mislite da ste pogrešili i da je rekao od 50 do 70?" I oni su odgovorili: "Ne, rekao je od 500 do 700".

ADVOKAT KAY – PITANJE: Dakle, reč je o kvalitetu informacije?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ne. Ja sam samo razmišljao kada sam video to i pitao ih, a oni su rekli: "Ne, on je rekao od 500 do 700", bio sam malo zapanjen. Zašto? Zato što je broj zaseoka koji se nalaze oko Plavnog ... to je ponovo pomalo nagađanje, ali sama izolacija mesta i koliko je mogućih srpskih bandita, koji su tamo bili u bekstvu, to pokazuje da se radilo o velikoj operaciji i to je samo moja generalna procena na osnovu ovoga što čitam, dakle, da se radilo o velikoj operaciji.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Shvatili smo vašu primedbu i shvatili smo poentu, ali kažem vam sledeće: ako on greši u vezi s tim, ako je njegova informacija pogrešna, onda on ne zna o čemu govori. Da li biste se složili? Ako je pogrešio u vezi s tim? Da li shvatate na šta mislim?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Rekao bih da je on bio poprilično siguran kada je rekao da je bilo između 500 i 700 ljudi, kao da je znao da ih je toliko bilo ili mu je tako rečeno.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Mi smo imali dokaze na Sudu o broju.
SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: U redu.

ADVOKAT KAY – PITANJE: U redu. Dakle, ako on nije u pravu o tome, saglasni ste da je imao loše informacije i da onda nije znao o čemu govori?

SUDIJA ORIE: Gospodine Kay, tražite zaključke koji su prilično beskorisni. Ako vi kažete: A - da li je istina B, onda ili niste informisani o B i zato kažete A, a isto tako može biti da ste dobro informisani o B, ali iz nekog razloga vi kažete A. Dakle, kada tražite ove vrste zaključaka od svedoka, to ne pomaže Pretresnom veću, jer ne rešava ono što bi moglo da bude problem.

ADVOKAT KAY: Shvatam to.

SUDIJA ORIE: Molim vas, nastavite.

ADVOKAT KAY: Dozvolio sam svedoku da o tome sam slobodno govori, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Ali svedok nije mogao da odgovori na pitanje osim ako nije imao konkretna saznanja i onda bi trebalo da bude konkretno pitanje o tome da li je bilo razloga zbog kojih je rekao A dok neki ljudi kažu da je tačno ono što je B...

ADVOKAT KAY – PITANJE: Zapravo, on je rekao da nije znao da su ljudi ubijeni u Gruborima. Ako pogledamo 3 stranicu ovog dokumenta, vidimo u drugom odgovoru: "Ponavljam, ne znam gde je gospodin dobio ovu informaciju da su dva civila ubijena." Sledeći odgovor: "Ne znam. Saznaću. Ne znam da li je jutros iko bio s ljudima tamo." To je ono što je on rekao, zar ne?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Pa, kad sam pročitao...

ADVOKAT KAY – PITANJE: On nije znao?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da. Kada sam pročitao transkript, a nakon što sam bio u Gruborima, i, da, u pravu ste, nismo prijavili gospodinu Dondu broj leševa.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Bilo kojih leševa?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Hajde ... hajde ...

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ne, nismo govorili o bilo kakvim leševima koje smo videli ili pronašli u to vreme kada smo otišli da izvestimo gospodina Dondu. Imao sam utisak da je na početku general Čermak govori o onome šta se desilo, i da je bio svestan tog incidenta, a zatim kasnije, kada mu je televizijska ekipa Ujedinjenih nacija, a on nije znao da je bilo kakva ekipa bila tamo i snimala, kada mu je ekipa, dakle, to jasno stavila do znanja, njegova reakcija se promenila i on je rekao nešto u stilu: "Ne znam gde ste dobili ovu informaciju." Pa, gospodine, televizijska ekipa Ujedinjenih nacija je bila tamo i sve snimila. U međuvremenu su oni videli traku holandske televizijske ekipe, i

koliko sam ja shvatio, oni su razmenili trake. A inače, jasno je da su imali dobre vizuelne podatke o onome što se dogodilo kada je reč o požaru i leševima koji su otkriveni, što u to vreme general Čermak nije znao.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Da. I na vrhu te stranice... na vrhu te stranice, u prvom pitanju ispitivač kaže: "... hrvatska policija je otišla u veće selo, ali još uvek nisu bili u selu koje je bilo zapaljeno." Da li možete da nam to rasvetlite imajući u vidu da je ovaj intervju bio u 11.00 časova ujutro 26. avgusta i izjavu ispitivača da je policija tamo bila? Da li možete da nam pomognete oko toga?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Samo da pročitam ovaj paragraf. Samo jedan sekund. Ne mogu da rasvetlim ništa u vezi novinara televizije Ujedinjenih nacija koji je obavljao intervju, koji je to sigurno znao, osim ako je te informacije dobio od civilne policije, ali ne znam da je hrvatska policija bila u tom većem selu kako je to sugerisano u tom pitanju - da je on imao informacija o tome.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Pa, u drugom pitanju na toj stranici, piše da su bili tamo tog jutra?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da, to vidim.

ADVOKAT KAY – PITANJE: A on kaže: "U tom selu nije bilo prisustva hrvatske policije." Smatramo da se to odnosi na Grubore?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: I gledam odgovor ovde gde se kaže: "Generale, ne želim da protivrečim. Bili smo tamo jutros ..."

ADVOKAT KAY – PITANJE: Da.

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: ... i nije bila u tom selu prisutna hrvatska policija."

ADVOKAT KAY – PITANJE: Pretpostavljam da to znači da nije bila prisutna u Gruborima?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Tako je. To znači da hrvatska policija nije započela bilo kakvu istragu u tom periodu kada je obavljen ovaj intervju. To tvrde kolege iz televizijske ekipe Ujedinjenih nacija.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Izgleda da su oni bili u tom većem lokalnom selu, kao što sugeriše prvo pitanje?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Nije jasno da li se slažete gde je to obližnje veće selo. To bi moglo da bude na dnu doline pored Besića. Mogao bi biti još jedan zaseok u Plavnom.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Kao što smo videli, u stvari, onaj prvi izveštaj, posle ovog intervjua, o dva leša koja su pronađena, podnet je hrvatskoj policiji i videli smo da je to evidentirano u kninskom policijskom dnevniku nakon ovog intervjua.

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da. To je kasnije bilo zabeleženo.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Da li, u stvari, kao deo ovog tima UN-a, niste bili sigurni kako je trebalo da se ispravno pozabavite ovim incidentom i da možda niste na pravi način postupili?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Nisam siguran da li možda nismo mogli da uradimo i više, u smislu da bolje istražimo kompletnu bazu. Ne mogu da govorim za svoje kolege koje su mogle da donose takve odluke, ali ja kao oficir za štampu nisam mogao. Ne znam konkretne detalje o tome, samo u onoj meri koliko smo rekli na tom sastanku sa gospodinom Dondom i gde smo jasno izrazili da želimo da vidimo hitnu reakciju u to vreme i rekli smo mu: "Molimo vas da proverite da li je general Čermak u potpunosti informisan o ovom, jer želimo da se vidimo s njim danas popodne". Ali on nije bio tamo, što je razlog zašto smo obavestili gospodina Donda.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Da li ste... na primer, tog dana, 26. avgusta, kao što je ispitivač pitao - da li bi gospodin Čermak otišao s njima u Grubore? Da li je iko otišao u njegovu kancelariju kasnije tog popodneva i rekao mu - povešćemo vas tamo?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Nije mi to poznato.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Nije. Znate... Niste uopšte nikada videli takav izveštaj?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Nisam nikad, ne.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Ne, ali znamo da su njegovi ljudi išli tamo kasnije tog dana?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ako je kasnije tog dana, onda ćete se složiti da je to bilo 26. avgusta.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Da.

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: A to je, dakle, više od 24 sata pošto je kancelarija generala Čermaka bila obavestena kasno pre podne, 25. avgusta, da je došlo do veoma uznemirujućeg i nasilnog incidenta, gde su se čuli i pucnji, a scene i prizori velike nevolje i bede su snimljeni od strane Ujedinjenih nacija i tražila se hitna akcija. I rečeno nam je da je pre podne 25. avgusta izveštaj o događaju prosleđen generalu Čermaku. Tako da je ovo više od jednog celog dana kasnije.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Ne, nije.

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Molim?

ADVOKAT KAY – PITANJE: Ne. Jer ničija smrt nije bila pomenuta do ovog intervjua u 11.00 časova...

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Bojim se, gospodine ...

ADVOKAT KAY – PITANJE: ...s njim?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: U redu. Shvatam šta ste rekli. Bojim se, gospodine, da je za mene incident u zaseoku, gde smo videli civile veoma zabrinute i čuli pucnje, jasan problem i da bi civilna policija ili oni koji imaju vlast trebalo da budu tamo kako bi se osigurala bezbednost i započela istraga, u najmanju ruku, za podmetanje

požara, ili barem zbog uništavanja, i o tome je jasno obavješten gospodin Dondo, a mi se sada bavimo pitanjem da li je došlo dan kasnije. Mi govorimo o razdaljini koja može da se pređe za manje od 45 minuta vožnje.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Da li ste znali da Dondo nije imao komandu nad policijom? Jeste li znali to?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Nisam znao da nije imao ovlašćenja. I ponovo razmišljam o tim danima u Kninu, gospodine, a to je da su Ujedinjene nacije morale da odu u policiju i prijave ono što su videli i da onda budemo njihova pratnja do mesta gde smo videli uznemiravajuće scene. Mi smo prijavili to kao što sam rekao ranije i sada ponavljam, višem organu vlasti u Kninu, i nisam rekao da smo uradili sve kako treba. Ne, ja ne bih to rekao. Mogu sebi da kažem da mislim da je bilo nekih propusta. Ali, to ne važi za kancelariju generala Čermaka da ode ili da telefonira. Oni su imali više autoriteta da izvrše pritisak na policiju od nas, to mogu da kažem na osnovu nekoliko prethodnih iskustava o incidentima vezano za hrvatsku policiju.

SUDIJA ORIE: Gospodine Roberts, kao i gospodine Kay, kada postavljate pitanja svedoku, u vezi s tim šta je trebalo da bude učinjeno ili šta je moglo da se uradi - to su pitanja koja su mešovita po svojoj prirodi. To obuhvata i činjenične elemente, ali i da li ili nije nečemu trebalo dati prioritet ili koliki je broj ljudi bio na raspolaganju, ili šta je još drugo trebalo da se uradi. Mislim da je stvar pokrivena na način da gotovo ništa više dalje ne možemo da očekujemo. Molim vas, nastavite.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Da li ste znali da general Čermak nije imao pravo ili mogućnost da vrši istragu zločina?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Nisam znao da nije imao ovlašćenja da se bavi istragom zločina.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Hvala vam.

ADVOKAT KAY: Nemam više pitanja.

SUDIJA ORIE: Hvala, gospodine Kay. Ko je sledeći? Gospodine Kuzmanoviću?

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Da, ja sam, časni Sude. Dozvolite mi samo da se pripremim.

SUDIJA ORIE: U redu. U međuvremenu mogu da vas obavestim, gospodine Roberts, da sledeći ko će unakrsno da vas ispituje je gospodin Kuzmanović koji zastupa gospodina Markača.

SVEDOK ROBERTS: Hvala.

SUDIJA ORIE: U međuvremenu, gospodine Kay, Pretresno veće napominje da ste nagovestili juče da vam verovatno treba dva sata...

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Verovatno i manje, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Pa, gospodine Kuzmanoviću, obraćam se gospodinu Kayu.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Oh, izvinjavam se.

SUDIJA ORIE: Gotovo dva sata, ali vidim da sada tražite 65 minuta. Cenimo to. Molim vas, nastavite.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Hvala, časni Sude.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKAT KUZMANOVIĆ

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Gospodine Roberts, voleo bih da unekoliko nastavim razgovor koji ste vodili sa gospodinom Kayom oko spiska vozila koji ste sastavili na licu mesta, to je dokazni predmet Tužilaštva broj P692 ...

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Molim da se predoči taj dokazni predmet.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Da li vidite to pred sobom, gospodine Roberts?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da, vidim. Hvala.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Ovde sa desne strane rukom piše A.R. pretpostavljam da to znači Alun Roberts. Da li je to tačno?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: U samom gornjem desnom uglu. Da, to su moji inicijali, da.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Piše 1-2008, pretpostavljam da je to januar 2008. godine ili ako možete da objasnite šta je to?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: To je datum kada je, mislim, ovo dostavljeno ili predato ... to je kao neka vrsta oznaka identiteta kao deo istrage Međunarodnog suda, ja mislim. Nisam bio tamo u vreme kada je ta beleška napisana.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Juče ste svedočili, verujem da ste mislili da je napisano 25. avgusta 1995. godine. Ali, ovo je drugi spisak koji ste napisali, zar ne?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da. Koji je ovo redosled, ja... napisao sam...

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Gospodine Roberts, shvatam da želite da objasnite. Moje pitanje vama bilo je: ovo je drugi spisak koji ste napisali. Da li je to tačno?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ovo je drugi spisak, da, kad smo odlazili iz doline.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Hvala. Za prvi spisak rekli ste da je sadržao 10 do 12 vozila. Da li je to tačno?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: To je spisak koji niste mogli da nađete?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: To je spisak koji nismo mogli da nađemo.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: I onda ste zajedno sastavili drugi spisak... gde je ubeleženo šest vozila, kao i belo vozilo bez tablica. Da li je to tačno?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da, kad smo odlazili iz doline.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: A to su registarske tablice za ta vozila. Da li je to tačno?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da.

prevodioci: Molimo govornike da prave pauzu između pitanja i odgovora. Hvala.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Izvinjavam se.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Niste dali ovaj dokument hrvatskoj policiji ni u jednom trenutku, zar ne?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ne, nisam.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: To je veoma važan deo potencijalnih dokaza, zar ne?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da, ali ja sam ovo podelio sa kolegama iz civilne policije i iz UNHCR-a, koji su takođe napravili spisak.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: A prvi put kada se pojavljuje ovaj spisak vozila bilo gde, to je bilo u izveštaju Elisabeth Rehn u novembru 1995. godine, zar ne?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Nisam znao da se pojavio prvi put u njenom izveštaju.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Zašto niste dali hrvatskoj policiji ovaj spisak vozila sa registarskim brojevima vozila na mestu ili blizu mestu gde je došlo do navodnog zločina?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Zato što sam to predao civilnoj policiji i smatrao sam da je to dalje predata. Takođe sam ga dao UNHCR-u, i isto tako shvatio sam da je UNHCR napravio sličan spisak, ali duži i potpuniji spisak od 11 vozila.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Da li ste videli policijski dnevnik... gospodin Kay vam je pokazao policijski dnevnik. U tom dnevniku se nije nalazio spisak vozila. Da li je to tačno?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Tačno je.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Vi ste lično snimili fotografije na licu mesta. Da li je to tačno?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da. Snimio sam.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Da li ste hrvatskoj civilnoj policiji dali ove fotografije?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Problem sa nekim od fotografija koje su snimljene u okolini Knina bio je problem razvijanja da bi bile sačuvane i sigurne, i mnoge od tih fotografija nisu razvijene odmah.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Nisam vas to pitao, gospodine Roberts.

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ne, nisam ih dalje dao.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Hvala. One su teorijski govoreći, najverovatnije prikazivale ono što se dogodilo u Plavnom, a to, je u suštini, bilo mesto zločina, zar ne?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Pa, to je jasan utisak koji smo moje kolege i ja imali, da.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: A fotografije koje ste snimili na tom mestu zločina potencijalno su mogle da budu korisne za policijsku istragu, zar ne?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Mislim da su mogle, a mislim da se čovek pitao šta bi hrvatska civilna policija mogla da uradili kad je u pitanju ta istraga.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Pa ...

prevodioci: Prevodioci vas ljubazno mole da zbog prevoda i transkripta pravite pauzu između pitanja i odgovora. Hvala.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Hvala, druga opomena. Usporiću. Imam šest opomena do kraja, je l' tako, časni Sude?

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Mislim da ste rekli da fotografije snimljene na licu mesta niste dali hrvatskoj civilnoj policiji, ali, u suštini, vi ste bili prvi ljudi koji su izašli na lice mesta. Da li je to tačno? Mislim na Ujedinjene nacije.

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Pravim pauzu.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Naravno. Hvala.

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da, bili smo prvi ljudi koji su došli na lice mesta tog zločina.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Vi niste bili sudski ekspert, gospodine Roberts?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ne, nisam.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Vi niste takođe istražilac koji se bavi uviđajem na licu mesta?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ne. Nisam.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Vi niste ni islednik koji vrši pregled leševa?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ne. Nisam.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Očigledno je da su ovi ljudi pod tragičnim okolnostima poginuli u ovom selu, ali kada je reč o konkretnom uzroku smrti sa stanovišta sudske medicine, vi ne biste mogli da nam kažete tačno šta je to bilo?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ne, ne bih.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Postoji jedna fotografija koju ste vi snimili gospodine ... mislim da je njegovo ime Jovan Grubor i tu se vidi neko ... određeno područje gde se jedan civil ... oblast u kojoj je on bio ubijen napolju. Da li je to tačno? Da li se sećate toga?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da. Jovo nam je pokazao mesto gde je ubijen ili je rekao ... on ga je pronašao mrtvog tamo, da.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: To je dokazni predmet Tužilaštva broj P693. Pre nego što dođemo do tog dokumenta želim da vam postavim još nekoliko pitanja, gospodine, o tom dokaznom predmetu, o P692. Na dnu ove stranice, ima neka rukom pisana napomena u vezi Radeta iz Bijeljine. Koja je svrha te beleške ... možete li da nam objasnite kakav je značaj, molim vas?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Mislim da to nema nikakve veze sa informacijama ... molim vas da pomerite nagore. Da, mislim da je ovo informacija u štabu Knina. Imao sam taj komad papira i napisao broj telefona koji nije imao nikakve veze sa aktuelnim informacijama. Možda je to bilo pokriveno nekim drugim papirom i tako otišlo, ali mislim da je bilo na tom istom parčetu papira.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: A šta je sa Ikom Todorovićem na dnu ovde, u UNHCR-a u Beogradu?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da, ovo je kontakt sa kancelarijom UNHCR-a u Beogradu i tu se nalazi i broj telefona.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: I da li biste mogli da nam objasnite svrhu... ako postoji, ovih beležaka vezanih za UNHCR u Beogradu na tom dokumentu?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Mislim da je potpuno nevezano i nevažno ono što je na napisano na tom komadu papira za ono što se desilo. To je samo slučajno dodato,

pored nekih informacija o Bijeljini, broj telefona i Ike Todorovića, i broj telefona u Beogradu. Ne odnosi se na sve na sve gore navedene informacije.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Da li ste imali ikakvih kontakata sa gospodinom Todorovićem?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: O ovom pitanju?

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Da.

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Nisam imao nikakvih direktnih kontakata sa njim o ovom pitanju. Mislim da je UNHCR iz Knina možda imao. A vezano za neke ljudi koji su kasnije otišli u Beograd u velikom konvoju autobusa, znam da je samo postojao kontakt Benny Otima, šefa UNHCR-a u Kninu, sa gospodinom Todorovićem, koji je, mislim, bio u kancelariji za pravne poslove UNHCR-a u Beogradu, ali ja nisam bio u kontaktu sa gospodinom Todorovićem o ovom pitanju.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Gospodine Roberts, primetio sam da se tokom obelodanjivanja dokaza ... ili dokumenata u proteklih nekoliko nedelja, vezano za vas, nalaze mnogi dokumenti koje nismo videli ranije. Ovaj dokazni predmet Tužilaštva broj P692 je bio jedan od njih. Da li vi slučajno imate neke svoje sopstvene arhivirane dokumente u vašoj kancelariji?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Imam mnogo dokumenata koje smo držali u kancelariji za odnose sa javnošću Ujedinjenih nacija u Kninu, da, to imam.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: A da li ste obelodanili sve dokumente u vezi sa događajima vezanim za ovaj slučaj Tužilaštva?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Koliko znam, svi dokumenti koje sam ja sačinio ili napravio kao izveštaje o tom pitanju, svi su bili predati i ja sam, takođe, predao istražiteljima svaki odgovarajući izveštaj o situaciji, izveštaje vojnih posmatrača Ujedinjenih nacija, izveštaje civilne policije Ujedinjenih nacija i Akcionih timova za ljudska prava (Human Rights Action Teams UN-HRAT) koji potvrđuju moje informacije. Mislim da je to bilo u izveštaju od 12. oktobra.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Dakle, to su sve dokumenti čije kopije imate u ličnom posedu?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Da li postoje neki dokumenti u vašem posedu koji su vezani za ovo pitanje, a koje nikome niste pokazali?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: O pitanju Grubora ili...

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: U ovom slučaju uopšteno, koje se odnose na ovaj *Predmet Gotovina*?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ja sam u svom posedu zadržao, čini mi se, većinu izveštaja različitih odeljenja UN-a koji su delovali u Sektoru Jug, jer sam tamo stigao 1993. godine, a ne svaki dokument, ali dobar deo izveštaja civilne policije Ujedinjenih

nacija, vojnih posmatrača Ujedinjenih nacija, organizacije za humanitarne poslove UN-a i tako dalje, kao vrstu zapisa, istorijskih zapisa.

SUDIJA ORIE: Gospodine Roberts, mislim da je pitanje bilo da li ste imali bilo kakvih dokumenata koje niste dali Tužilaštvu, a ne ono što ste, zapravo, imali u svom posedu?

SVEDOK ROBERTS: Ne, dao sam sve što mislim da je korisno za ovaj predmet, da.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Možete li mi reći, gospodine Roberts, vezano za dokazni predmet Tužilaštva broj P692, da li ste ikada znali za bilo koga ko je dao ovaj konkretan spisak registarskih tablica vozila bilo kojoj kancelariji hrvatske policije?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ne znam nikoga ko je dao ovu listu bilo kojim zvaničnim hrvatskim vlastima, ne.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: A vaša arhiva sa ličnim dokumentima, gde se to nalazi?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Nešto od toga je u Njujorku.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: A gde je ostalo?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Nešto od toga je u Banja Luci, u bivšoj kancelariji UN-a u Banja Luci.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Da li je još uvek u kancelariji UN-a u Banja Luci?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ne. Nešto od toga je u mom stanu. Mnogo toga je u Njujorku i u mom privatnom smještaju.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Gde se nalazi vaš privatni smeštaj?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Jedan od mojih stanova nalazi se u Banja Luci.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Gde sada stanujete?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Stanujem na dva mesta, u Njujorku i u Banja Luci.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Od čega trenutno živite, gospodine?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Sada, zapravo, ne radim. Završio sam ugovor sa Međunarodnim sudom u Hagu i radim neke privatne stvari i konsultacije u vezi sa međunarodnim organizacijama i nevladinim organizacijama.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Kada kažete "Međunarodni sud u Hagu", ne govorite o Međunarodnom krivičnom sudu za bivšu Jugoslaviju, zar ne?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Da li je to MKS (Međunarodni krivični sud/International Criminal Court-ICC)?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Molim da se pokaže dokazni predmet Tužilaštva broj P693. Hvala.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Gospodine Roberts, da li je ovo gospodin Grubor koji stoji na levoj strani sa štapom?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da, to je on.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Ko je gospodin sa desne strane?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Neko iz UN CIVPOL-a. Ne znam njegovo ime, ali mislim da ga imaju istražitelji.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: A ovo je mesto za koje ste rekli da je na njemu gospodin Grubor pronašao jednog od svojih komšija?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: To je... to je mesto do kog nas je Jovo odveo, nakon što nam je pokazao telo gospodina u hodniku sa prerezanim grlom. On je rekao da ga nije našao tamo i odveo nas je do obližnjeg polja koje nije baš daleko i pokazao nam je gde je telo pronađeno, i to je njegova fotografija na kojoj pokazuje gde je pronašao telo.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Na ovom konkretnom mestu, i ja ne sumnjam nijednog trenutka da je gospodin koga ste videli u sobi bio isti gospodin, ali nema dokaza bilo koje vrste koji bi pokazali da je telo bilo tamo, nema krvi ili bilo čega, zar ne?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ne. Ja sam samo... fotografija pokazuje ono što pokazuje, i to je sve što sam rekao u opisu, odnosno, da nam je pokazao mesto gde je rekao da je našao telo i vukao ga do hodnika.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Dakle, vaš je iskaz da je gospodin Grubor, koji je ovde na levoj strani fotografije, odveo telo mrtvog gospodina nazad u kuću?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: To je ono što je on rekao. Koliko sam shvatio, neko mu je pomogao da ga dovuče. To je njegov opis, da ga je odveo u hodnik, razlog zašto je... pitao sam: Zašto ste to uradili? Da li je to bilo u redu, razlog su svinje ili životinje ili drugi problemi –vratio ga je nazad u... prednji hodnik njegovog stana koji je delimično bio spaljen.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: U redu. Kolika je bila udaljenost od ovog konkretnog mesta do mesta gde se nalazilo telo ovog gospodina?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Pa, nije bilo tako daleko, možda, hm ...

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: U izjavi ste rekli 250 metara, zar ne?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ne mogu da se setim da sam to rekao. Bila je mala udaljenost od tog polja do stana. Nije to bila velika udaljenost.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Da li znate da li je neko učinio bilo šta tom telu, promenio odeću ili ga je oprao ili nešto slično pre nego što ste ga videli?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Mislite u holu kuće?

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Da.

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ne, ne znam da li je neko uradio ono što ste naveli. Mislim da govorimo o oko četiri ili pet sati od trenutka kada su Ujedinjene nacije bile tamo ujutru i kada smo se vratili kasno popodne ili uveče.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: U redu. Znači, to je isti dan kada ste se vratili a ovo je mesto na kom je gospodin Grubor pronašao leš, i sa ovog mesta na fotografiji, P693, telo je odvučeno na neku udaljenost, veliku ili ne, u kuću. Da li je to tačno?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: To je ono što je on opisao, da. Videli smo telo kako leži u predvorju kuće gde su i snimljene fotografije.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Ova fotografija očigledno nije snimljena u kući, zar ne? Vi mislite na druge fotografije. Je li tako?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da. Ova fotografija je snimljena napolju na terenu, kao što sam opisao. To je to mesto gde je rekao da je telo pronađeno.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Da li su pronađene čaure negde okolo ili na tom mestu?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ne znam. Ja stvarno nisam gledao. I mislim da nisam snimio mnogo fotografija, možda čak i samo jednu ili dve na ovom mestu.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Da li ste primetili bilo kakve dokaze u ovoj oblasti, ljude koji su prolazili kroz to područje? Padala je kiša, zar ne? Ostali bi tragovi od čizmama. Bilo je blatnjavo. Da li ste videli bilo koji trag?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ne, nisam. Tu je bilo polje ... ispred ... ovde ... kao što vidite na fotografijama, to je polje sa travom. Nisam video nikakve znakove velikog broja ljudi ili tragove velikog broja čizama ili bilo šta u vezi toga što ste rekli.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Način da dođete do ovog konkretnog zaseoka Grubori, vi ste ukratko opisali dok vas je ispitivao gospodin Kay, to nije bio asfaltni put koji je vodio do Grubora, zar ne?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ne, gospodine, to nije put za Grubore. Idete u Besiće šljunkovitim putem, skrenete levo i popnete se gore, a zatim počnete da se penjete putem od šljunka, blata, nagore, kojim može manje-više da prođe samo jedno vozilo.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Dakle, način da se dođe do Grubora, posebno u odnosu na vremenske prilike tog dana kada ste vi bili tamo, bilo vam je potrebno ili zaprežno vozilo ili vozilo sa pogonom na četiri točka. Da li je tačno?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Pa, svakako su za Ujedinjene nacije pogodna bila vozila tog tipa - sa pogonom na četiri točka, da. To su sve bili džipovi UN-a, da.

SUDIJA ORIE: To, naravno, nije bilo pitanje. Pitanje je da li vam je bio potreban takav prevoz da tamo dođete. Da biste mogli lakše... da dođete do tamo, ako je vozilo bilo sa pogonom na četiri točka. I, naravno, niste mogli da dođete bez takvog vozila.

SVEDOK ROBERTS: Pa, da... hvala, časni Sude. U tom kontekstu možete lako doći peške do sela...

SUDIJA ORIE: Da. Međutim, iz pitanja je jasno da gospodin Kuzmanović želi da zna ako želite da se vozite, da li biste... onda...

SVEDOK ROBERTS: Nisam siguran da li je trebalo imati vozilo sa pogonom na četiri točka, ali svakako vozilo koje smo mi koristili je veoma lako dolazilo do tamo, vozila Ujedinjenih nacija, sa pogonom na četiri točka bila su prilično jaka.

SUDIJA ORIE: Dakle, niste sigurni da li biste mogli tamo da dođete bez vozila sa pogonom na četiri točka?

SVEDOK ROBERTS: Sa nekim starim vozilom mislim da bi bilo teško, da.

SUDIJA ORIE: Molim vas, nastavite.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Hvala, časni Sude.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Gospodine Roberts, sam put, koliko sam shvatio, imao je samo jednu traku, zar ne, i ako je neko drugi dolazio iz suprotnog smera, nije bilo mesta da se mimođu?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da. Tako je.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Molim vas, ako bismo mogli da vidimo kartu koju ste vi nacrtali. Sada ću da je pronađem.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Mislim da je to dokazni predmet Tužilaštva broj P694, ako ne grešim. Časni Sude, ovo bi moglo da bude dobro vreme za pauzu, jer ne mogu da pronađem kartu.

SUDIJA ORIE: Da, to je jedan od najboljih razloga za pauzu koji sam čuo. Sada ćemo napraviti pauzu i da nastavićemo u 10.55 časova.

(pauza)

SUDIJA ORIE: Gospodine Kuzmanoviću, možete da nastavite sa pravljenjem pauza.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Hvala vam. Daću sve od sebe.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Gospodine Roberts, stali smo... pre nego što dođemo do karte koju sam pronašao, do karte koju ste vi nacrtali, hteo sam da se vratim na pitanje gospodina Grubora i na fotografiju koju ste snimili.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Molim da se predoči dokazni predmet Tužilaštva broj P677.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: To je vaša izjava iz februara 2007. godine.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: I ako bismo mogli da pogledamo 11. stranicu.

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Sada vidim kartu ili skicu.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: U redu. Sekretar je bio marljiv i dostavio mi je mapu, tako da menjam brzinu. U drugom paragrafu ove izjave, gospodine Roberts, govori se o tome kada ste se vratili prvog dana u Grubore. Ako pogledate oko sredine tog paragrafa, tu se kaže: "Stariji čovek u selu", i pretpostavljam da je to gospodin Grubor. Da li je to tačno, gospodine Roberts?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: To je na vrhu paragrafa...

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Izvinjavam se. To je drugi paragraf koji, koji je...

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Sad ga vidim.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: U redu.

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: "Stariji čovek u selu", to je gospodin Grubor, zar ne, čovek koga ste fotografisali?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: "Odveo nas je u polje gde smo našli telo muške osobe koji je ubijen tako što mu je prerezano grlo." Dakle, prema ovoj izjavi, nastaviću sa izjavom: "Leš ovog čoveka bio je prenesen u hodnik kuće, a ja sam ga fotografisao". Gospodine Roberts, vaša izjava iz 2007. godine, znači, malo više od pre godinu i po dana, govori nam da ste bili na mestu gde je leš pronađen, a zatim ste videli kako se taj leš prenosi u hodnik.

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ovo nije tačno. Kao što sam rekao juče u svom svedočenju, ovo je izjava iz 2007. godine. Stojim iza svoje izjave koja prilično detaljno opisuje ono iz 1997. godine i u mom izveštaju od 12. oktobra. To je pogrešno... izvinjavam se, to je pogrešno tumačenje. Mi smo fotografisali leš u hodniku, kao što je tačno zabeleženo u tim izveštajima, čini mi se, i Jovo nam je pokazao leš u predvorju kuće za koju je rekao da je kuća čoveka koji je bio ubijen, a zatim smo ga videli i

fotografisali sa prerezanim grlom, u tom holu, kako fotografija, mislim, prikazuje. Kasnije nas je poveo da nam pokaže mesto gde je rekao da je on pronašao leš ovog čoveka koji je bio na taj način ubijen.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: U redu. Gospodine Roberts, ali vi ste dali šest izjava ili tako nekako tokom trajanja ove istrage, a u ovoj konkretnoj izjavi nema beleške o korekciji ili dopunske izjave sa ispravkama gde bi pisalo da je ovo greška, koliko je vama poznato, zar ne?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Nema ispravke sa posebnim osvrtom na ovu konkretnu izjavu iz 2007. godine.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Želeo sam da vas pitam i o ovom što ste rekli da mu je grlo bilo prerezano. Ranije ste rekli da niste sudski stručnjak, niste krivični istražilac, i bilo bi prilično logično, zar ne, da ako je nekom prerezano grlo da tu ima dosta krvi i da će krv ostati ili na licu mesta gde je osoba pronađena, ili na mestu gde je osoba odvučena. Da li je to tačno?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Pa, kao što ste rekli, nisam stručnjak, tako da neću komentarisati u smislu onoga šta bi neki stručnjak možda utvrdio. Potvrdiću da kada sam video teren, nisam na fotografiji prikazao nikakvu krv koja je pronađena na licu mesta. Mislim da ako pogledamo samu fotografiju, ona pokazuje šta pokazuje, zaključak je da je ovaj čovek imao nekoliko ubodnih rana i prerezano grlo. Ne kažem ništa više o tome - kako se to dogodilo ili zašto to fotografija pokazuje.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Hajde da pogledamo 8. stranicu vaše izjave, iste izjave. A ako pogledamo 5. paragraf od dna, tamo piše: "Jovo Grubor koji je donesen u kuću sa livade izgledao je kao da mu je prerezano grlo." Dakle, u ovom delu izjave, rekli ste da je izgledalo da mu je grlo prerezano, a ne da jeste bilo prerezano?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Tako ovde piše. To je ono što sam rekao, da, izgledalo je kao da mu je grlo prerezano. Činilo se da je uzrok smrti bio taj što mu je prerezano grlo.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: U redu. Da li se u stvari to desilo ili nije, vi to ne znate. To je tačna izjava, zar ne?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Video sam ono što sam zabeležio, da mu je grlo bilo prerezano. Ne mogu reći da je to definitivno bio uzrok smrti, ali videli smo ovog čoveka kako leži sa prerezanim grlom.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Hajde da pogledamo 3. stranicu vaše izjave od 4. marta 2008. godine. To je dokazni predmet Tužilaštva broj P679. I idemo na paragraf broj 12. A poslednja rečenica tog paragrafa glasi: "Shvatio sam da je Jovi Gruboru bilo prerezano grlo." Tako da je ovo treća varijanta ovog konkretnog detalja. Mislim da bi bilo ispravno da se kaže, gospodine Roberts, da ne znate da li mu je grlo bilo prerezano ili nije, ili je to možda bio metak koji mu je presekao venu, ili nešto slično?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Gledajući ovu izjavu koju sam dao 1997. godine i detaljan izveštaj od 12. oktobra 1995. godine, lično ne mislim...

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: To nije... gospodine Roberts, to nije moje pitanje. To nije moje pitanje.

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Pa, ja nisam čuo bilo kakvo pitanje.

SUDIJA ORIE: Gospodine Kuzmanoviću, svedok može da nastavi sa odgovorom.

SVEDOK ROBERTS: Shvatam, gospodine, na šta ciljate. Vidim da su reči koje se ovde koriste u ovim izjavama "prerezano grlo", "rasporeno grlo" i kada smo pronašli leš i snimili fotografiju, po mom mišljenju, kao oficira za štampu, on je umro nasilnom smrću, i najuočljivija rana bila je upadljivo presečeno grlo, njegovo grlo je bilo presečeno...

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Ali vi kao oficir za štampu nemate medicinsko znanje da kažete da li mu je grlo bilo prerezano ili nije?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ono što sam mogao da vidim, gospodine, bio je čovek koji je ležao i čije je grlo bilo upadljivo prerezano, i to je ono što tamo i piše.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Da li ste pomerali telo da vidite da li je ili nije ... da vidite kako je izgledao?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ne, nisam pomerao telo. Kako sam razumeo, Jovo je očigledno bio okrenuo telo od onog kako ga je postavio licem nadole, da bismo kolege i ja, kolege iz UN-a, mogli da vidimo veličinu rane. Želeo je da vidimo ono što je on smatrao da je bio uzrok smrti i kako ga je našao. Mi smo fotografisali, čini mi se, iz tri ili četiri ugla glavnu ranu i mislim gornji deo njegovih grudni na kojima je bila još jedna ubodna rana, koliko se ja sećam.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: A da li ste skinuli košulju sa njega da biste to utvrdili?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ne, nisam. To nije moj posao, nisam radio te stvari koje vi sugerišete, nisam stručnjak. Ja sam fotografisao telo za zapisnik. Moje kolege iz civilne policije su bile tamo, i to je ono što smo mi uradili.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Da li ste ikada videli neku umrlicu ili sudski izveštaj koji se odnosi na ovu smrt?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ne, nisam video ni sudski izveštaj ili izveštaj o istrazi koji se odnosi na ovu smrt ili bilo koju smrt u Gruborima.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Kad sam vas ranije pitao, kada sam vam pokazao fotografiju gde gospodin Grubor pokazuje lice mesta, prvo ste rekli da je on lično vukao leš, a zatim ste se setili da mu je neko pomogao da prenese telo do mesta gde ste vi na kraju fotografisali. Ko mu je pomogao? Dve starije žene koje su bile u selu?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ne mogu sasvim sigurno da kažem. To su bili jedini ljudi koji su bili tamo, gospodine, kad smo se vratili kasno popodne, i on je rekao da ga je odvuкао u njegov hodnik. I, da, mogu da se setim da smo pitali: "Da li ste to sami uradili?". On je rekao: "Pa, Marija i druga", to su te dve žene koje su bile u selu u vreme kada smo se vratili nazad. To je ono što nam je rekao da je učinio da bi uneo telo unutra.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Molim da nam se predoči dokazni predmet Tužilaštva broj P690.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Ovo je karta o kojoj ste govorili juče, gospodine Roberts. U gornjem delu ponovo su inicijali A.R., a zatim taj broj 2/2008. godine. Da li ste ovo ponudili Tužilaštvu kao nešto što bi potencijalno mogli da koriste?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ovo je išlo uz beleške o brojevima registarskih tablica vozila. To je bilo zajedno.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: U redu. U redu. Dakle, ova karta i brojevi registarskih tablica vozila su dva dokumenta koja su u sačinjena u isto vreme?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da, da.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: A da li nam možete reći kada je nacrtana ova konkretna karta?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Karta je nacrtana manje ili više sledećeg dana ili možda nekoliko dana posle tog konkretnog incidenta u Gruborima, prikazani su putevi kojima smo se kretali i glavni aspekti te posete.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Da li znate gde je original ove karte? Vidim da izgleda na ekranu kao da je u boji na... na ekranu i...

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Pa, ako je...

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Izvinjavam se, nastavite.

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Mogu da objasnim. To se isprljalo ili zamazalo zbog drugih papira s kojima je stajalo zajedno u to vreme. Ne znam kako se ova boja pojavila. Verovatno se boja onoga ispod čega je notes stajao nakupila na prvoj strani.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: U redu. Pri dnu ove karte postoji strelica koja pokazuje u pravcu Knina. Da li je to tačno?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: A onda je tu iznad jedna cik-cak linija...

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Ako može da se pomeri nadole, samo malo.

SVEDOK ROBERTS: Vidim to.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Tačno iznad ove strelice, da li vi vidite tu cik-cak liniju?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da. To pokazuje da je put tu oštećen. Put se nastavlja ka Kninu i zato tu stoji ova linija.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: U redu. Dakle, postoji neka udaljenost između ... put između onih cik-cak linija koji pokazuje da to nije tačna razmera, odnosno, koliko je daleko ili blizu Knin. Postoji neka udaljenost tamo. Da li je to tačno?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Mislim da je normalno kada se radi o skici, tu se samo pokazuju da je oštećen put koji vodi u Knin, a ovo je glavni deo koji vodi do raskrsnice ka dolini Plavno.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: U redu. Očigledno je da karta nije u pravoj razmeri. Je li tako?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ne, nije. To je samo skica. Nije karta. Mislim da je "skica" ispravna reč.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: U redu. Kada pogledate sa leve strane puta ovde, da li je taj put asfaltiran?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ovo je bilo ... da. Tako je bilo u to vreme ... ne znam kako je sada. To je bio asfaltni put pogodan za vozila. Iako je bio uzan, mogla su dva vozila da se mimođu na tom putu.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: I onda ... Samo čekam da se završi prevod. Vozila koja ovde opisujete, 11 plavih i belih džipova i mini-bus, na koju stranu su bili okrenuti?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Bili su okrenuti u pravcu gde se taj put nastavlja, ovo je nagađanje, ali kao da ih je neko dovezao i da sada gledaju u smeru u kom smo mi išli ka selu koje smo nameravali da posetimo.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Dakle, postoji još jedna, da kažem, cik-cak linija iznad toga. Da li to takođe treba da prikaže da tu ima još neki put?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Tu je i dodatna udaljenost do... od mesta gde su stajala vozila do mesta gde smo skrenuli levo, kako bismo otišli u selo na sastanak sa srpskim civilima, meštanima.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: U redu.

SUDIJA ORIE: Gospodine Kuzmanoviću, prethodni odgovor je bio prilično zbunjujući. Dajte da vidim da li sam dobro razumeo. Imate na svojoj skici vozila... moglo bi da se smatra da se nalaze na desnoj strani puta ili levoj strani puta u zavisnosti od toga u kom pravcu idu. Znači, ako bih rekao da se vozila nalaze na desnoj strani puta i da se vide sa one strane u kom pravcu su išla, da li sam onda tačno razumeo?

SVEDOK ROBERTS: Da, ona su bila na desnoj strani puta i bila su okrenuta na ovoj skici u pravcu prema gore.

SUDIJA ORIE: Prema gore na skici. Hvala.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Dakle, gledamo, očigledno, u gornjem prikazu, prednji deo prvog vozila gde bi bili farovi?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da, to je ovde gde je sada kursor. Ona su usmerena ... sva su usmerena u istom pravcu sa desne strane u pravcu u kom je tim Ujedinjenih nacija išao u ovu posetu.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: U redu. Da se sada vratimo na raskrnicu na trenutak i na školu i opštinsku zgradu sa desne strane od raskrsnice, a to je mesto gde je trebalo da se sastanete, zar ne?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ne. Sastanak je bio u selu, gospodine. Ako pođete malo više u smeru gde su vozila na desnoj strani, pa onda ova cik-cak linija, taj put ide dalje. Ako je ostao na tom putu sve vreme i ne idete levo u ovaj zaseok koji se zove Zečevići, i idete do vrha doline Plavno, ne možete ići dalje. Kada idete okolo, s leve strane ima još puteva. Bili smo tamo prethodnog dana u ovom istom selu, kao što sam opisao ranije, kako bismo uštedeli sudsko vreme, a išli smo da se ponovo sastanemo sa seljanima i sa hrvatskom policijom u tom selu na levoj strani.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: U redu.

SUDIJA ORIE: Kažete "selo". Da li govorite o zaseoku ili... jer...

SVEDOK ROBERTS: Da, izvinjavam se, govorim o zaseoku.

SUDIJA ORIE: To selo je mesto gde smo videli nekoliko seljana. To nije sasvim jasno. Dakle, zaseok Zečevići, to je mesto gde je trebalo da se sastanete.

SVEDOK ROBERTS: To je gde... to bi trebalo da su kuće, gospodine. Izvinjavam se.

SUDIJA ORIE: Da, ne, ne. Shvatam ja da su to kuće... ili drugi zaseoci kao i na skici. Molim vas, nastavite.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Hvala, časni Sude.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Kada ste se vratili na raskrnicu i prema školi i opštinskoj zgradi, onda ste ponovo pošli prema vrhu, prema zaseoku Grubori, i pre nego što stignemo do zaseoka Grubori, čini se da postoji jedan oštar desni zavoj koji ste nacrtali. Da li put dalje ide ravno prema gore? Da li ste nacrtali taj put? Da li je postojao neki drugi put?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Kada idete... ako pomerite kursor nazad levo do raskrsnice, tu je mali zaseok i tu se penjete. A taj put sa desne strane je možda ... ako

idete desno... ne ide oštro desno pa oštro levo. Više je kao neka krivina prema Gruborima.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: I tu se išlo sve vreme uzbrdo?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Uglavnom se penjete uzbrdo od tog trenutka, svakako, da, i penjete se polako iz pravca škole i opštinske zgrade. Ova sela... ova dva mesta i na dnu gde se nalazi zaseok Bešići, i idete gore od te tačke.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Dakle, Grubori ...

SUDIJA ORIE: Gospodine Kuzmanoviću, od ove tačke ovde...

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Biću precizniji.

SUDIJA ORIE: ...tu, naravno, ovo govorim zbog zapisnika, nije od velike pomoći ovo što smo čuli. Ono što smo mi videli jeste da se kursor pomera i sa tim se svedok očigledno slaže, od zaseoka Zečevići... ako bih smatrao da je vrh ove karte sever, da li je to tačno?

SVEDOK ROBERTS: To je tačno, da.

SUDIJA ORIE: To onda olakšava opis. Znači, da onda idete u pravcu juga ... na putu koji se nailazi na levoj strani na karti, do raskrsnice koja je tu opisana, a zatim se ide u pravcu istoka, prolazi pored škole i opštinske zgrade, a zatim se skreće ponovo na sever prema onom što se čini da je zavoj na putu, na mestu gde se put dalje prema severu ne nastavlja na ovoj skici. Mislim da je svedok rekao da se odatle put penje i da nisu bili oštri zavoji već jednostavno krivine i do... da ide dalje do Grubora. Molim vas, nastavite.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Hvala, časni Sude. Zamolio bih sudskog poslužitelja da dostavi plavu olovku gospodinu Robertsu.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Pre nego što vas zamolim da označite, gospodine Roberts, u gornjem desnom uglu crteža je zaseok Grubori. Da li je to na mestu gde put prestaje?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da. Cik-cak linija ispred govori da se put nastavlja malo dalje. Ne mnogo, ali se malo duže penje.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: U redu. Molim vas da nam obeležite na samom putu u blizini škole ili... i opštinske zgrade ili bilo gde, a što bi bio odgovor na pitanje gde put počinje da se penje prema Gruborima.

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Evo, ovde počinje da se uspinje.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: U redu.

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: A ovde je vrlo strmo sasvim sigurno.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: U redu. Dakle ...

SUDIJA ORIE: Mislim da je možda uobičajeni način da se označi uspon... ako je veća strmina da se stave tri strelice u pravcu uspona. Da, mislio sam na liniju puta, ali to je očigledno...

SVEDOK ROBERTS: Izvinjavam se.

SUDIJA ORIE:...ono što vidim na kartama, ako pokušam da nađem svoje lokacije za godišnji odmor.

SVEDOK ROBERTS: Žao mi je. To nije baš...

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: U redu je. Nismo svi umetnici, tako da ne brinite o tome. Za zapisnik: ove tri cik-cak linije pokazuju gde uspon postaje strmiji i na dnu ova plava linija je mesto gde počinje put da se uspinje. Da li je to tačno?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: U redu. Hvala.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Časni Sude, molim da se ovo uvrsti u spis.

SUDIJA ORIE: Nemate prigovor, gospodine Waespi? Onda, gospodo sekretarko.

sekretar: Časni Sude, koji će biti dokazni predmet Odbrane broj D695.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Odbrane broj D695 je primljen u spis. Gospodine Kuzmanoviću, Pretresno veće, barem ja, proveriću na jednoj od velikih vojnih karata koje imamo, i na svim kartama koje imamo u ovom trenutku imamo jasnu sliku tačno gde se nalaze Grubori. Imamo jednu kartu, čak i niz karata koje smo dobili od Tužilaštva, ali ona ne pruža nikakve detaljnije podatke. Naravno, sudije su veoma dobro upoznate sa sajtom *Google Earth* i ovakvim stvarima. U isto vreme, ne daje se puno informacija, pogotovo o imenima zaselaka. Ako bi bila neka detaljna karta ili ako biste mogli da date dovoljno detalja, ponovo moram da proverim da li se to nalazi na vojnim kartama. Ako je ima, onda naravno da nema potrebe, ali na svim drugim kartama koje sada imamo, toga nema.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Časni Sude, mislim da karta koja je uvrštena preko gospodina Janića sadrži poludetaljan pregled ove oblasti.

SUDIJA ORIE: Ako imate broj, onda ću odmah da proverim, da.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Ne mogu trenutno da se setim, časni Sude.

SUDIJA ORIE: U redu.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Naći ćemo je...

SUDIJA ORIE: U redu.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: ...i pokazati ...

SUDIJA ORIE: Ako je tamo, naravno, nema potrebe...

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: U redu. Ja ću preći na drugi dokazni predmet, časni Sude, i na drugu temu. Molim da se predoči dokazni predmet Tužilaštva broj P691, druga strana tog dokumenta.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Poslednja rečenica, odnosi se... i ja ću vam to pokazati, gospodine Roberts, ovo je vaš izveštaj od 29. avgusta 1995. godine, vaše kancelarije za štampu Sektora Jug o selu Grubori. U poslednjem redu se kaže da je odlučeno da se zabeleže registarski brojevi i da ih televizija Ujedinjenih nacija snimi, i tu govorite o vozilima koja su viđena u dolini Plavno. Da li je to tačno?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da. To je ono na šta se odnosi ovaj izveštaj, da.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Da li ste vi dali video snimak hrvatskoj policiji?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Nisam ja imao video snimak. Televizija Ujedinjenih nacija je imala glavni video snimak od kog je zatim napravljena verzija za emitovanje i prikazana kao deo serije televizije Ujedinjenih nacija na raznim TV stanicama u regionu.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: U redu. Znači da odgovor na moje pitanje glasi - da vi to niste dali hrvatskoj policiji. Da li je to tačno?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ne, nisam.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: A da li znate, da li je televizija UN-a dala snimak hrvatskoj policiji?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Mislio sam da su sigurno dali jedan primerak civilnoj policiji. Ne mogu da kažem sigurno, ali to je koliko ja znam. Ne znam da li je ekipa televizije Ujedinjenih nacija dala kopiju hrvatskoj policiji.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: U redu.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Molim da predemo na sledeću stranicu tog dokumenta, paragraf broj 10.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: U 10. paragrafu ovog izveštaja se kaže: "Nakon što smo otišli do štaba Sektora Jug da obavestimo pretpostavljene u Sektoru Jug o napadu i da podnesemo izvještaje našim kancelarijama u Glavnom štabu misije, odlučili smo da se vratimo u Grubore da bismo proverili da li su seljani bezbedni."

Zaustaviću se ovde. U ovom konkretnom delu izveštaja nigde se ne kaže da će se o ovome obavestiti hrvatska civilna policija, je l' tako?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ne, u mom izveštaju, to ne postoji. Tu se opisuje tačno ono što ste pročitali.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: U redu. Znači, vi ste otišli u Sektor Jug, informisali više osoblje Sektora Jug, i onda su ti izveštaji otišli u Glavni štab misije, koji je verovatno u Zagrebu. Da li je to tačno?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: To je tačno, da.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Ali, ništa nije dato hrvatskoj policiji?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Kao što sam rekao, ja sam zabeležio ono što sam uradio. Rekao sam ranije, u prethodnom unakrsnom ispitivanju da sam razumeo da je po povratku te večeri hrvatska policija bila obavještena o tome od UN CIVPOL-a.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Dakle, ako predemo... u redu. Preći ću na drugi dokazni predmet.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Molim da nam se pokaže dokazni predmet Tužilaštva broj P684.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Gospodine Roberts, ovo je dopis od 12. oktobra 1995. godine iz kancelarije za javno informisanje, Sektora Jug, u kom se govori o kršenju ljudskih prava. Sada ću da vam dam referencu za brojeve stranica sa pečatom u gornjem desnom uglu, stranica ima poslednja četiri broja 8107.

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Obeleženi brojevi stranica...

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Videćete u gornjem desnom...

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Ako gospođa sekretarka može da nam pokaže u gornjem desnom uglu, tu postoji broj 0634-8096. Tako su stranice ovog dokumenta numerisane, jer ne vidim bilo koje druge brojeve na stranicama u dokumentu.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Videćete u gornjem desnom uglu broj 034-8107.

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: U 11. paragrafu ovog dokumenta govori se o civilnoj policiji Ujedinjenih nacija u Kninu, znači, civilna policija UN-a, a ne hrvatska policija, zar ne, UN CIVPOL, samo da bude jasno?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da. Ovo je civilna policija Ujedinjenih nacija, a ovo je izveštaj o oceni zajedničkih patrola, da.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: U redu. Zajedničke patrole hrvatske policije i UN CIVPOL-u Kninu, i tu se kaže: "Treći put uzastopce hrvatska policija je otkazala

zajedničku patrolu sa timom UN CIVPOL-a u Kninu zbog nedostatka vozila i ljudstva." Da li je vaše iskustvo na osnovu zapažanja u oktobru 1995. godine, kako je u ovom izveštaju napisano, da hrvatska civilna policija nije imala dovoljno vozila i radne snage u to vreme?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Oslanjao sam se na ono što su mi rekle moje kolege iz CIVPOL-a i na osnovu svojih poseta, ne baš čestih, stanici CIVPOL-a u Kninu, i da bih rekao poštenu procenu, nisam video ni u jednom trenutku više od možda četiri ili pet vozila parkiranih ispred stanice UN CIVPOL-a u Kninu, i mislim da su moje kolege u CIVPOL-u sasvim jasno to videle kao kombinaciju problema i nedostatka sredstava u toj situaciji.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: A vozila bi normalno trebalo da budu konkretno za UN CIVPOL ali čak i za hrvatsku policiju vozila sa pogonom na četiri točka, zar ne?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ne mogu da kažem sa sigurnošću. Oni su bili poznati po plavim džipovima. Neke od njih smo videli u Kninu, nisu bili baš novi ali to je bilo standardno vozilo hrvatske civilne policije, da.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: I sledeći paragraf ponovo izveštava o sastanku sa komandantom kninske policije, Zvonkom Gambirožom i kaže se: "Na sastanku, tim civilne policije Ujedinjenih nacija je obavešten da će zajedničke patrole sa hrvatskom policijom da budu ukinute zbog nedostatka ljudstva i vozila u hrvatskoj policiji, i istovremeno je komandant Gambiroža rekao da je hrvatska policija nedavno oformila neke dodatne kontrolne punktove u selima kako bi se sprečila nova kriminalna dela u ovom području." Da li ste na bilo koji način primetili da su osnovani ovi dodatni kontrolni punktovi?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Nisam lično primetio, ne. To je... za referencu, tu su tri izvora na dnu stranice gde se opisuju ili potvrđuju ovaj sastanak sa CIVPOL-om.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: U redu.

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Da li je vaše iskustvo, barem na osnovu onoga što ste videli, i mislim da sam vas to i pitao u vezi sa 11. paragrafom, da je postojao nedostatak osoblja i vozila u hrvatskoj policiji?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Meni se činilo da su oni zaista bili razvučeni, ako mogu tako da kažem, da je uvek... uvek u holu policijske stanice bilo puno jako frustriranih ljudi a nismo videli mnogo vozila hrvatske policije na putevima. Barem ja nisam u svom delokrugu rada.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Želeo bih da vam postavim nekoliko pitanja u vezi sa vašom izjavom iz februara 2007. godine.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: To je dokazni predmet Tužilaštva broj P677. I ako bismo mogli da pogledamo 10. stranicu te izjave.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Pri vrhu tog paragrafa ili pri vrhu stranice govorite o tome šta ste videli. Videli ste tim za čišćenje jer "Ranije smo videli slične aktivnosti, posete udaljenim selima prethodnih nedelja. Jedan primer bio je tokom posete jednom zabačenom selu blizu podnožja planine Dinare nedaleko od granice sa BiH, što znači sa Bosnom i Hercegovinom, naziva sela ne sećam u ovom trenutku." Mislim da ste rekli da se ne sećate. Da li je to tačno?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da. Ne sećam se.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: "Tu je bila grupa od oko 15 do 20 hrvatskih specijalnih snaga koji su iznenada stigli u nizu vozila i veoma se osorno ponašali prema stanovnicima tog sela." Na osnovu vašeg iskustva nije bilo ničega u njihovom ponašanju što bi fizički predstavljalo neku pretnju nekom od tih stanovnika. Da li je to tačno?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ne. Nije bilo ozbiljnih fizičkih napada koje smo uočili dok je tim Ujedinjenih nacija bio tamo. Bila je prilično napeta situacija, ali ...

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: To je bila situacija u kojoj je nekoliko vojnika Vojske Republike Srpske Krajine dobilo karte koje su im prikazivale način kako mogu da pobjegne u Bosnu, zar ne?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ta prilika je bila u stilu A, B i C. Otišli smo do sela na uzvratnu posetu, pošto smo obavješteni o problemima od patrola Evropske posmatračke misije [European Community Monitor Mission-ECMM], zatim smo otišli tamo. Bilo je očigledno da tamo nešto nije u redu, ljudi su bili veoma nervozni, a onda su nam otkrili da su, mislim, jedan ili dvojica muškaraca zapravo bili u jednoj od zadnjih soba kod nekog od seljana. Koliko se sećam, bilo je nekoliko ljudi, bili su veoma uplašeni i nisu znali šta da rade. Koliko se sećam, samo ukratko, oni su pokušavali ili želeli da se prebace u Bosnu i Hercegovinu. Ne mogu da se setim tačno kako je tekao razgovor, ali u toku narednih pola sata ova grupa pripadnika hrvatskih specijalnih snaga stigla je iznenada u selo i na kraju, koliko mogu da se setim, postignut je dogovor da im se ovi ljudi predaju, a da će tim Ujedinjenih nacija nadgledati predaju. Dakle, to je u osnovi sve čega se sećam u vezi sa tim, i mislim da je to dokumentovano u izveštaju kancelarije za civilne poslove i o načinu na koji su UN ovo nadgledale u saradnji sa hrvatskim vlastima, i to je dokumentovano, mislim.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Gospodine Roberts, zar nije ovo bio slučaj kada su vojni posmatrači Ujedinjenih nacija, uključujući i vas, došli u to mesto, i to više nego jednom, i da su jednom određenom broju vojnika Vojske Republike Srpske Krajine, njih oko 15 do 20, date mape i pokazan put kako da pokušaju da dođu do Bosne?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Uopšte nije tačno.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Dakle, tako je gospodin Tchernetsky svedočio da je kao vojni posmatrač UN-a dao tim ljudima karte da pokušaju da odu u Bosnu i da ste vi bili uključeni u to, ili poričete?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Apsolutno poričem. Prvi put sam bio u ovom zaseoku tog konkretnog dana sa svojim kolegama iz civilnih poslova i UNHCR-a. To je bio prvi i jedini put da sam ikada bio tamo. Apsolutno poričem tako nešto.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Dakle, vaš stav je da ste bili apsolutno neutralni tokom ovog celog procesa?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da. Moj stav je da sam bio vrlo objektivan tokom celog procesa, da.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Želim samo da bude savršeno jasno da sa vaše tačke gledišta vi osporavate da ste pomagali grupi od osam do devet vojnika Vojske Republike Srpske Krajine, dajući im karte kako bi pokušali da izbegnu hapšenje od strane Hrvatske vojske?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Apsolutno, bez oklevanja bih rekao da tako nešto nikada nisam uradio. Ovo je prvi put da čujem za ovu informaciju i prikaz koji sam dao ukratko o prisustvu UN-a, to je ono čega se sećam. To se dogodilo. Naš prvi kontakt ticao se, koliko se sećam, problema sa Evropskom posmatračkom misijom koja je predložila da pripadnici Odeljenja za civilne poslove Ujedinjenih nacija odu tamo da procene kakvi problemi postoje u tom selu. Sigurno nismo znali ni za kakve vojnike takozvane Republike Srpske Krajine da se kriju tamo, ili da su u neposrednoj blizini dok nisu izašli iz sobe.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: A da li ste radili sa gospodinom Tchernetskyim? Da li ste znali ko je on?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Nisam radio zajedno sa gospodinom Tchernetskyim. Sada znam da je bio pripadnik vojnih posmatrača Ujedinjenih nacija, ali to je sve što znam.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: A šta znate o gospodinu Ermolaevu?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Znao sam ga kao višeg vojnog posmatrača Ujedinjenih nacija, ponekad je bio zamenik UNMO-a u štabu Sektora Jug.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Da li se sećate tog datuma kada je došlo do tih aktivnosti u koje ste bili uključeni i kada ste pomogli ovim ljudima u avgustu? Je li to bilo u avgustu?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Mislim, kad razmislim, nisam siguran da li je ovaj susret bio vrlo blizu one situacije u Gruborima ili nakon onoga što se dogodilo u Gruborima. Ali znam da je dobro dokumentovano, nisam ja to zabeležio, tako da datum i tačna lokacija i ime sela mogu da se nađu.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Molim da nam se pokaže dokazni predmet Tužilaštva broj P204. Peta stranica.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Na vrhu stranice, ovo je izjava, uzgred budi rečeno, koju je dao gospodin Tchernetsky, i on tu govori o ovom incidentu krajem

avgusta, što je vremenski prilično blizu ovom incidentu u Gruborima. I tu se govori o činjenici da se gospodin Tchernetsky sastao sa dva vojnika i razgovarao sa njima i nije poslao izveštaj Glavnom štabu o ovim vojnicima, već je samo izvestio o civilima. Vi ste ranije rekli da ste prvo naišli na dva vojnika. Da li je to tačno?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Oni su bili ljudi koji su došli iz ... kad kažem "ja", mislim na tim Ujedinjenih nacija koji je bio tamo, sreli smo se ili su nas predstavili ovoj dvojici ljudi. Koliko se sećam, nisu bili obučeni u kompletne vojne uniforme. To je kombinacija, mislim, odeće i koliko mogu da se setim, nekih delova vojne uniforme, i pitanje je bilo šta bi se desilo da su bili u vojnoj uniformi. Mogu li samo da pročitam ovaj paragraf.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Možete.

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Nisam video ovo ranije. Mislim da je to nešto što treba pažljivo da se pogleda zbog toga što ste vi pokrenuli pitanja o tome.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Slobodno pročitajte, i predlažio bih da pročitate ovaj deo koji se završava prvim punim paragrafom gde piše "... zatočeni u školi u Kninu", a zatim nas obavestite kada završite sa čitanjem.

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Hvala. Letimično sam pročitao što sam pažljivije mogao, u redu.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Pošto ste ovo pročitali, gospodine Roberts, da li vas to podseća - da li ste bili uključeni u ovu akciju?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Sigurno nisam bio uključen u bilo kakvo pružanje pomoći. Bio sam prisutan u trenutku kad je hrvatska jedinica ušla u selo, i tamo se mnogo pregovoralo sa pukovnikom specijalne jedinice, rekao bih da je on bio odlučan, ljubazan, na čelu jedinice, jasno nam je objasnio šta su njegove odgovornosti. Ujedinjene nacije su, takođe, rekly da se brinu šta sledeće može da se desi, i usledila je diskusija, razgovor.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: U redu. Dakle, bili ste prisutni, ali niste bili uključeni u to da im se daju karte?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: O, sigurno nisam bio uključen u davanje mapa bilo kome, bilo kakvih mapa bilo kada. To nije funkcija oficira javnih poslova ili civilnih poslova. Prvobitni razlog za sastanak bio je to, kao što sam vam rekao, da smo otišli u selo pošto smo bili obavesteni, koliko se sećam, od pripadnika tima Evropske posmatračke misije i bili smo prisutni u selu kada su se sve ove stvari dogodile - ulazak hrvatske specijalne jedinice, i sećam se da su zatim dva čoveka izašla iz jedne zadnje sobe i želeli su da znaju, koliko se sećam, šta oni stvarno treba da urade. Razgovor o mapama koje bi im omogućile da odu u Bosnu i Hercegovinu nije nešto o čemu smo raspravljali ili sugerisali, mi kao Ujedinjene nacije.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: To je pomenuto ovde da je u... pri dnu trećeg paragrafa: "Nakon razgovora, pukovnik je obećao da niko neće biti povređen." Koliko vam je poznato, niko nije ni bio povređen. Da li je to tačno?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Mislim da u to vreme niko nije bio fizički napadnut pred nama. Jednostavno, kao što sam već rekao, bila je prilično napeta situacija. Pukovnik Rasko je bio prilično uporan, ali ja razumem njegove razloge ili smo shvatili razloge i mi, ne ja, već moje kolege, rekli smo: "U redu, neophodno je da UN budu tu kao posmatrači" i da je potrebno da se postigne saglasnost o tome šta treba da se desi, o procesu koji treba da se desi.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Dakle, mislim da je očigledno da je on pokušao da uhapsi naoružane neprijateljske borce, zar ne?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: To je bila njegova vrlo jasna namera. Ovi su, ili se smatralo da su oni borci i da su se u to vreme skrivali i to je bio cilj njegove... koliko sam shvatio i koliko se sećam, to je bio cilj njegove specijalne jedinice - da pretraže lokaciju u selu, i još uvek pokušavam da pronađem tačan naziv tog mesta koje se nalazi u podnožju planine. To je zaista bilo veoma neobično selo koje je bilo izvan puta. Bilo je vrlo izolovano i nalazilo se na obroncima planine.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Ako pogledate prethodni paragraf, gospodine Roberts, u izjavi gospodina Tchernetskyog, na 4. stranici, to će se pojaviti na ekranu, na samom dnu, tu se kaže da je to jedan mali zaseok između Bukvin Stana i Mušića Stanovi? Da li vam je to osvežilo pamćenje?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ne. Ta imena mi ništa ne znače u ovom trenutku. Bilo je onako kako sam opisao. To je svakako bilo mesto koje nije baš lako moglo da se pronađe.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Možemo li sada da pogledamo dokazni predmet Odbrane broj D99. I molim vas sledeću stranicu.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: I dok čekamo sledeću stranicu, ovo je izveštaj specijalne policije od 28. avgusta 1995. godine, koji se, između ostalog, odnosi i na ovaj incident.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Ako bismo mogli da pređemo... hvala.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Tu se vi pominjete prema sredini stranice.

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da, vidim to. Samo mi dozvolite da pažljivo pročitam.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Ovde se kaže: "Pripadnik Ujedinjenih nacija, Alun Roberts, portparol UNCRO-a za bivši Sektor Jug, kao i još tri vojna posmatrača su se našla u jednoj od kuća u citiranom naselju. Oni su bili u društvu pet neprijateljskih vojnika" i oni su popisali te vojnike...

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Možemo li da spustimo tekst malo nadole.

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da li je to isti datum kada je stigao komandant hrvatske čete?

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Pa, videćemo ko je potpisao izveštaj kad se tekst spusti nadole. Dalje se kaže: "Popisana lica nisu bila odmah zatvorena u kninskoj policiji zbog prisustva Aluna Robertsa, ali to će biti učinjeno sutra u prisustvu osnovne policijske jedinice u Kninu." Kaže se da su u obližnjoj kući pronađene četiri automatske puške, jedna poluautomatska puška i jedna lovačka puška. Ovo je bilo prvog od ta dva dana ovog konkretnog incidenta, zar ne?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ne mogu da se setim da sam bio u prisustvu vojnih posmatrača i naoružanih bivših boraca. Pokušavam da se setim da li je moje prisustvo i prisustvo mojih kolega iz Ujedinjenih nacija imalo neke veze sa osobama koje je preuzela jedinica specijalne policije koja je u to vreme bila pod komandom pukovnika. Znam da smo kasnije pokušali da ih posetimo, ali to je, čini mi se, sasvim drugo pitanje od ovog o kojem je ovde reč.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Da li znate, da li su protiv ovih osoba bile podnete krivične prijave u vezi njihovih aktivnosti?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Sve čega mogu da se setim, ako je ovo tačno, jeste da su .. ako je ovo tačan postupak ili taj slučaj, nakon što se grupa ljudi predala i otišla sa pukovnikom, bilo u to vreme, ili ... da, to bi bilo u isto vreme tog popodneva ili dana, kad smo mi i UNHCR posebno želeli da odemo i proverimo stanje njihove bezbednosti i dobrobiti. Koliko sam shvatio, oni su zadržani u školskom centru u centru Knina i bilo je nekih problema. Rečeno mi je iz UNHCR-a, da su zahtevali da ih obidu, i ja ne želim ovde da kažem da je sve ovo potpuno tačno, ali da je UNHCR smatrao da je situacija prožeta velikim strahom nekoliko dana nakon što su zarobljeni ili uhapšeni. Ne znam detaljno šta se kasnije dešavalo u smislu procesa ili optužbi ili da li je bilo suđenja za vojne aktivnosti za koje su mogli da budu optuženi.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Da li je to tipično za oficira za štampu Ujedinjenih nacija da se uključi u aktivnosti kao što je ova?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Sada sam rekao da oficir za štampu Ujedinjenih nacija nije bio uključen u ovaj slučaj. Bilo je potpuno regularno [u transkriptu piše "neregularno"] da odem sa Akcionim timom za ljudska prava u ta sela i da to zabeležim. To je ono što se desilo tog dana, a što se ostalog tiče, ne znam ko je ovo napisao da sam ja bio uključen, i mislim da je to apsolutno netačno.

SUDIJA ORIE: Gospodine Waespi?

TUŽILAC WAESPI: Nisam siguran da li je svedok rekao da je sasvim primereno ili neprimereno da izade.

SVEDOK ROBERTS: Bilo je sasvim regularno za predstavnika kancelarije za informisanje javnosti da ide sa timovima HRAT-a. Mi smo bili, u stvari, deo HRAT-a i

mi smo takođe odlazili sa UN CIVPOL-om i vojnim posmatračima Ujedinjenih nacija, jer su oni bili naše kolege iz UN-a.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Gospodin Roberts...

SUDIJA ORIE: To je onda ispravljeno u transkriptu. Molim vas, nastavite.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Hvala, časni Sude.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: Gospodine Roberts, vi ste dali, mislim, šest izjava u ovom predmetu, i bila je najmanje jedna dopunska izjava, a postoji mnogo, mnogo dokumenata koji su uvedeni u spis preko vas. Ne pominje se ni u jednoj izjavi ili u bilo kom dokumentu koji sam video, a vi me ispravite ako sam pogrešio, dakle, ne pominje se general Mladen Markač?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: To je sasvim tačno. Kao oficir za štampu nisam imao kontakata sa generalom Markačem i koliko mogu da se setim, kancelarija za informisanje javnosti, nema reference da smo imali primedbi na specijalnu policiju ili na njegovo odeljenje ili njegovo ponašanje.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ – PITANJE: U redu. Hvala.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Nemam više pitanja, časni Sude. Puno vam hvala.

SUDIJA ORIE: Da. Vaša dva sata takođe su smanjena na...

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Hvala.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Moje kolege su ovim učinile loš presedan, časni Sude. Ja sada osećam pritisak.

SUDIJA ORIE: Da, imam sada ovde dva člana Odbrane koja su uspela da dobiju dva sata i 65 minuta.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Mi smo, časni Sude, videli juče statistike, pa ...

SUDIJA ORIE: Da. Gospodine Roberts, sada će vas unakrsno ispitivati gospodin Mišetić, koji je branilac gospodina Gotovine, i on će vas ispitivati 65 minuta. Ne, ne, ne. Molim vas, nastavite.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Hvala.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKAT MIŠETIĆ

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Dobro jutro, gospodine Roberts.
SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Dobro jutro.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Želeo bih da započnem s temom tako dragoj Pretresnom veću. Daću, naime, neke informacije o kontekstu događaja. Prvo želim da govorimo uopšte kakva je bila uloga kancelarije za odnose sa javnošću u mirovnoj operaciji, i zbog toga... izvinjavam se.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Molim vas, gospođo sekretarko, da nam predočite dokument koji nosi oznaku 1D41-0330.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Hteo bih da vas zamolim da ne obraćate pažnju na ovo što je obeleženo žutim. Takav dokument sam dobio. To je irelevantno za potrebe ove diskusije. Ovo je izvod iz Priručnika za multidimenzionalne mirovne snage, koje su pripremile Ujedinjene nacije. To je deo koji se odnosi na informisanje javnosti o operacijama Ujedinjenih nacija.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Ako bismo mogli da okrenemo sledeću stranicu, molim vas. I da odemona kraj te stranice. Ako bismo mogli do kraja?

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Odeljak 1 kaže: "Prioritet broj jedan je da se saopšti", a zatim u uvučenom paragrafu se kaže: " Kancelarija za odnose sa javnošću [The Press and Information Office-PIO] mora da objasni prisustvo misije UN domaćoj i međunarodnoj javnosti, koji je njihov mandat, koje zadatke će misija Ujedinjenih nacija obavljati, a koje neće".

ADVOKAT MIŠETIĆ: Molim vas da okrenemo stranicu.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Pod... tu je taj paragraf ... Da li vidite to?
SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Drugi paragraf, hm.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da. U trećem uvučenom se kaže ... izvinjavam se. U prvom paragrafu se kaže da potpuno operativno informisanje javnosti donosi neposrednu korist za ukupnu misiju, pod tačkom 1 se kaže da se prisustvo Ujedinjenih nacija obeležava "isticanjem zastave" u oblasti gde se misija obavlja i na međunarodnom planu. I pod tačkom 3 se kaže da se promoviše razumevanje mandata misije i realna očekivanja. Kaže se da ako se informacije javnosti ne dostave na vreme to može da dovede do nerealnih očekivanja i može biti seme budućih razočaranja i besa. I onda odmah ispod nalazi se šest ciljeva javnog informisanja. Drugi paragraf počinje tako što se kaže kako je strukturirana kancelarija javnog informisanja, ko je portparol, kako radi radio stanica, televizijska stanica, koje publikacije se objavljuju, koja je internet stranica, i tu je pobrojano šest ciljeva. Tačka 1 kaže da se osigura mandat misije i da odgovornosti budu u potpunosti shvaćene. Pod tačkom 3 se kaže da se sprovede strategija komunikacije koja aktivno podržava sve ključne zadatke misije. Ovde ćemo da se zaustavimo. Ja shvatam da PIO ima različite odgovornosti, ali da li biste se složili sa mnom da je jedna od glavnih

funkcija PIO da objasni kakve operacije na ratištu obuhvata mandat Ujedinjenih nacija i da u celini to objasni stanovništvu?

prevodioci: Govornici se ljubazno mole da govore sporije zbog prevoda i da prave pauzu između pitanja i odgovora. Hvala.

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Pa, rekao bih da je ovo u opštim crtama tačno, da. Takođe bih samo dodao da je u konfliktnoj situaciji potreban poseban senzibilitet, odnosno, osetljivost u bliskoj saradnji sa predstavnicima političkih civilnih poslova u području misije i u bilo kojim područjima sektora međunarodne misije Ujedinjenih nacija.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Molim da nam se pokaže 7. stranica ovog dokumenta.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Govori se o misiji, to je ovaj žuto obeležen deo. Govorili ste o tome tokom svog sada već dan i po svedočenja, o svim informacijama koje bi dobili iz različitih entiteta Ujedinjenih nacija na terenu. Ali kaže se: "Kada je reč o vojnoj komponenti (kontingentu i / ili vojnim posmatračima) na čelu sa komandantom snaga ili načelnikom, vojni posmatrač trebalo bi da redovno dostavlja podatke o svojim aktivnostima kancelariji za odnose sa javnošću." Onda se nastavlja: "Bliska saradnja između oficira za javno informisanje [Public Information Officer- PIO] i vojnog portparola ili vojnog oficira za vezu je neophodna."

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da li mogu da napravim samo jedan...

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Dozvolite mi samo da vam postavim pitanje.

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Oprostite.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Samo sam čekao da se završi prevod. Dakle, u okviru misije, PIO je imao pristup informacijama iz različitih entiteta Ujedinjenih nacija kako biste mogli da obavljate svoj posao. Je li to tačno?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da, dobijali smo podršku od raznih rukovodilaca odeljenja, kao i iz odeljenja za informisanje bataljona i vojnih posmatrača Ujedinjenih nacija. Da, rekao bih da to nije uvek bio slučaj na nivou sektora - da smo imali vojnog portparola ili oficira za vezu sa javnošću. To pogotovo važi za nivo štabova.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Ako bismo mogli da pređemo na sledeću stranicu, molim vas.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Govori se o lokalnom osoblju PIO: "Lokalno osoblje jeste ono koje je veoma detaljno upoznato sa društvom, kulturom, jezikom i istorijatom u području na kom deluje misija, i te stvari su od suštinske važnosti za uspeh kancelarije za javno informisanje." Da li se slažete sa ovim iskazom, gospodine?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da. I takođe gde se dalje kaže: "Treballo bi ih gledati kao partnera, a ne samo kao zaposlene u Ujedinjenim nacijama", da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li možete da nam identifikujete ko su bili neki od vaših ključnih pripadnika lokalnog osoblja koji su vam pomagali da ostvarite svoju misiju?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Nema problema. Hoćete li da naveden njihova imena?

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da.

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da li je to odgovarajuće za Sud?

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da.

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Mi smo imali... samo ukratko, imali smo mešovitu kancelariju u Kninu, u kojoj je bilo smešteno lokalno osoblje, takođe i oko pet ili šest prevodilaca, a oni su radili i za kancelariju za političke poslove i za kancelariju za civilne poslove u Kninu.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: A kako su se zvali?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Pa, ja bih zamolio da ako je moguće iz različitih razloga to bude na privatnoj sednici. Ja ću objasniti svoje razloge.

SUDIJA ORIE: Preći ćemo na privatnu sednicu.

(privatna sednica)

sekretar: Vratili smo se na otvorenu sednicu, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Hvala, gospođo sekretarko.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Gospođo sekretarko, molim vas sledeću stranicu ovog dokumenta.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Lokalno stanovništvo, tačka 3 kaže: "Sve osoblje misije mora ostati nestranačko i objektivno u svom ponašanju. Osoblje za odnose sa javnošću, posebno mora da bude svesno toga da održi nepristrasnost u svom razgovoru i privatnim izjavama. Saosećanje sa nekom stranom neće biti dozvoljeno da ne bi podrivalo kredibilitet misije i da ne bi uticalo na rezultate PIO ili ponašanje zaposlenih. Nepristrasnost, međutim, ne treba mešati sa neutralnošću. Očekuje se da osoblje Ujedinjenih nacija bude nepristrasno u svakom trenutku, ali ne i neutralno kada se radi, na primer, o kršenju ljudskih prava." Gospodine Roberts, da li ste uvek dok ste radili kao oficir za javno informisanje u Sektoru Jug... trebalo bi da kažem, da li ste vi i vaše osoblje u svakom trenutku bili nepristrasni kao što je opisano u ovom delu UN-ovog Priručnika za multi-dimenzionalne mirovne operacije?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: U promociji rada smatrao sam da smo bili nepristrasni u poslu koji smo obavljali, da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Primetio sam da ste rekli "u promociji rada". Da li je postojalo vreme kada niste bilo nepristrasni, izvan vremena kada ste promovisali svoj rad?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Mislim da smo u svakom trenutku bili nepristrasni, posebno u kontaktu sa novinarima i kontaktu sa medijskim agencijama, kada smo promovisali svoje ciljeve i mandat, i mislim da je bilo veoma važno što smo bili tako nepristrasni u pogledu onoga što je urađeno.

SUDIJA ORIE: Gospodine Roberts, da li je to odgovor na pitanje? Pitanje je da li ste bili nepristrasni izvan područja koje ste pomenuli?

SVEDOK ROBERTS: Bio sam nepristrasan sve vreme.

SUDIJA ORIE: Bili ste nepristrasni u svakom trenutku, u svim aktivnosti?

SVEDOK ROBERTS: Da.

SUDIJA ORIE: Molim vas, nastavite.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: I to važi i za vaše osoblje, koliko ste znali?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Koliko ja znam, da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Govorili smo o... videli smo šta se u Priručniku govori o radu PIO, dakle, da treba da se javnosti objasni mandat, i znamo iz vaše izjave da ste stigli na područje Sektora Jug u avgustu 1993. godine. Dakle, ako bismo prvo mogli da pogledamo...

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Stigao sam sredinom septembra, ali to nije toliko bitno. Stigao sam sredinom septembra 1995. godine.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: U redu.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Časni Sude, prvo bih zamolio da se uvrsti u spis dokument koji je sad na ekranu.

SUDIJA ORIE: Nema prigovora, očigledno. Gospođo sekretarko?

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet Odbrane broj D696.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Odbrane broj D696 primljen je u spis.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Gospođo sekretarko, molim da nam pokažete dokument koji nosi oznaku 1D41-0290.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Sada ću da vam pokažem nekoliko dokumenata samo kako bismo uštedeli na vremenu, gospodine Roberts, ali to nije ... rekli ste da ste stigli sredinom septembra 1993. godine. Ovo je Rezolucija broj 871 Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija koja je doneta nekoliko nedelja nakon što ste vi stupili na scenu kao kancelarija za odnose sa javnošću. Videćete na prvoj stranici negde prema sredini gde se kaže: "Savet bezbednosti je duboko zabrinut da mirovni plan Ujedinjenih nacija za Republiku Hrvatsku i sve relevantne rezolucije Saveta bezbednosti, a posebno Rezolucija broj 769, još uvek nisu u potpunosti sprovedene", i pokazaću vam rezolucije za jedan trenutak, ali dok je ovo na ekranu, mogli bismo da okrenemo sledeću stranicu. Paragraf 3: "Savet bezbednosti ponovo osuđuje nastavak vojnih napada na teritoriju Republike Hrvatske i Republike Bosne i Hercegovine i potvrđuje svoju privrženost da se osigura poštovanje suvereniteta i teritorijalnog integriteta Republike Hrvatske".

ADVOKAT MIŠETIĆ: A sada, gospođu sekretarko, ako biste mogli da nam predočite Mirovni plan koji se spominje na prvoj strani dokumenta sa oznakom 1D41-0268. I molim vas da nam pokažete 15. stranicu. To je Aneks 3 uz rezoluciju Saveta bezbednosti.

SUDIJA ORIE: Gospodine Mišetiću, da li nameravate da...

ADVOKAT MIŠETIĆ: Da.

SUDIJA ORIE: ...da Rezoluciju broj 871 uvrstite u spis? Pokušajmo da spisak bude što je moguće kraći. Pretpostavljam da nema prigovora. Gospođu sekretarko, koji broj će dobiti dokument 1D41-0290 koji je nedavno bio na našim ekranima. To bi bio...

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet Odbrane broj D697.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Odbrane broj D697 je primljen u spis. Molim vas, nastavite, gospodine Mišetiću.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Hvala.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Kao što možete da vidite, ovo je dodatak koji je pomenut 1993. godine u rezoluciji Saveta bezbednosti. To je koncept Ujedinjenih nacija o mirovnoj operaciji u Jugoslaviji.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Ako bismo mogli da pređemo na sledeću stranu, molim vas. Osnovni koncept, paragraf 7?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: "Snage Ujedinjenih nacija i policijski posmatrači će biti raspoređeni u određenim područjima u Hrvatskoj koja su označena kao zaštićena područja Ujedinjenih nacija. Ova područja će biti demilitarizovana. Sve oružane snage u njima će biti ili povučene ili raspuštene. Uloga vojnika Ujedinjenih nacija biće da se obezbedi da područja ostanu demilitarizovana i da sva lica koja borave u njima budu

zaštićena od straha od oružanog napada. Uloga policijskih posmatrača Ujedinjenih nacija biće da se osigura da lokalna policija obavlja svoje dužnosti bez diskriminacije prema osobama bilo koje nacionalnosti ili da ne zloupotrebjavaju bilo čija ljudska prava." Poslednja rečenica glasi: "Snage Ujedinjenih nacija će, takođe, po potrebi, pomoći humanitarnim agencijama Ujedinjenih nacija pri povratku svih raseljenih lica koja žele da se vrate u svoje domove u UNPA zone [United Nations Protected Areas-UNPA]."

ADVOKAT MIŠETIĆ: Molim sledeću stranicu.

SVEDOK ROBERTS: Ako bismo mogli samo na trenutak da se vratimo na ovu stranicu na kojoj smo upravo bili.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Naravno.

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Oprostite. I samo da se kratko zadržimo na informaciji koja se tiče ovog dokumenta, jer on je deo istorije prisustva Ujedinjenih nacija na ovim prostorima, osmi pasus, prva rečenica: "UNPA bi bila područja u Hrvatskoj u kojima je Generalni sekretar procenio da su potrebne posebne mere u prelaznom periodu kako bi se osigurao trajni prekid vatre." I u dokumentu koji ste imali ranije, gospodine, u 6. paragrafu se govori takođe o potrebi za trajnim prekidom vatre.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Pa, mi smo...

SUDIJA ORIE: Gospodine Roberts, vi očigledno razmišljate o nekim aspektima od posebnog značaja i posebne relevantnosti. Ako na kraju svog svedočenja pomislite da smo zaista propustili nešto važno, onda možete da dodate, ali molim vas, da prvo sačekate da gospodin Mišetić postavi svoja pitanja.

SVEDOK ROBERTS: Izvinjavam se.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Molim sledeću stranicu i 10. paragraf, pri dnu stranice.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: "Funkcija zaštite stanovnika u UNPA zonama će biti zajednički zadatak pešadijskih jedinica snaga Ujedinjenih nacija i posmatrača civilne policije. Pešadija bi obezbedila da UNPA zone ostanu demilitarizovane. Policijski posmatrači će osigurati da lokalna policija obavlja svoje dužnosti bez diskriminacije protiv bilo koje nacionalnosti i uz puno poštovanje ljudskih prava svih stanovnika UNPA zona." U 11. paragrafu, prema sredini se kaže: "Oni će, takođe, istražiti sve pritužbe koje su dobili oko kršenja demilitarizovanog statusa UNPA zona, i sva potvrđena kršenja biće nadoknađena oštećenoj strani, i ukoliko bude potrebno, Generalni sekretar će ih prijaviti Savetu bezbednosti."

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: I ako bismo mogli da pogledamo 20. paragraf ... ne 20. paragraf, već 20. stranicu. Naslov ovog odeljka glasi "Pravo na povratak raseljenih lica u njihove domove". I dalje se kaže: "U skladu sa utvrđenim međunarodnim principima, politika Ujedinjenih nacija je da olakša povratak u domove svim osobama koje su

raseljene tokom nedavnih neprijateljstava, ukoliko one to žele. U ovom slučaju akciju treba da vode humanitarne agencije Ujedinjenih nacija. Ukoliko snage Ujedinjenih nacija budu ustanovljene u Jugoslaviji, one će pružiti odgovarajuću podršku ovakvim naporima u UNPA zonama, a posebno važnu ulogu u tome imaće policijski posmatrači Ujedinjenih nacija."

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Gospodine Roberts, videli smo da je rezolucija Saveta bezbednosti doneta tri nedelje nakon vašeg dolaska, i dozvolite mi da vas pitam, kao službenik za odnose sa javnošću, da li ste redovno radili sa lokalnim srpskim stanovništvom i rukovodstvom i naglašavali činjenicu da su rezolucijama Ujedinjenih nacija i mirovnim planom Srbi pozvani da se demilitarizuju, da su pozvani da prekinu sve napade na nesrbe u UNPA zonama, da prekinu sa kršenjem ljudskih prava i da svim osobama koje su prethodno bile raseljene dozvole da se vrate u svoje domove? Da li je to bio deo vaše kampanje javnog informisanja?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da li možemo da krenemo od trenutka kada sam pristigao na misiju na putu za Knin?

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Pitam vas za vremenski period između septembra 1993. godine i 4. avgusta 1995. godine, da li ste bili angažovani u tim aktivnostima - da objasnite mandat koji je doneo Savet bezbednosti lokalnom srpskom stanovništvu i njegovom rukovodstvu?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da. Bio sam uključen u objašnjavanje mandata, zajedno sa svojim kolegama iz političkog odeljenja po direktivama našeg šefa za informisanje u Zagrebu. Na putu do Knina gde je trebalo da budem portparol, uveče kad sam otišao bio sam dobro upoznat sa situacijom, šta da očekujem, šta da pokušam da učinim, i to je, u osnovi, bio razlog zašto sam doveden iz Skoplja u Sektor Jug u Knin. Trebalo je da postoji jako proaktivno prisustvo javnog informisanja u Sektoru Jug i širom sektora, povezujući se sa svojim kolegama iz kancelarije za javno informisanje u Sektoru Sever.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Gospodine Roberts, da li biste se složili sa mnom... ili je bolje da kažem, Pretresno veće ovog Suda u *Predmetu Martić* u paragrafu 299 došlo je do nalaza da "postoje značajani dokazi da su Hrvati bili raseljeni do kraja 1994. godine". I ja takođe imam izveštaje Specijalnog izvjestioca, gospodin Mazowieckog, iz 1994. godine gde se govori o nastavku kršenja ljudskih prava preostalih Hrvata u ovim oblastima?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Imam za vas sve komentare, i možete to da pogledate tokom pauze, koji se vama pripisuju u štampi na engleskom govornom području u celom svetu od septembra 1993. godine do 4. avgusta 1995. godine. Imamo 62 članka i ja ću vam omogućiti da ih pregledate tokom pauze, i kažem vam da niste nijednom dali komentar u kom biste skrenuli pažnju na činjenicu da se ljudska prava Hrvata na tom području zloupotrebljavaju. Da li se slažete s tim?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ne, ne slažem se. Vi govorite o štampi na engleskom jeziku?

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da.

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Tačno. Pa, moja uloga je da se obraćam javnom mnjenju i donosiocima odluka u Kninu i takozvanoj Krajini i za njih sam dao prvi brifing za štampu preko štaba, i napravio sam pregled šta je naša kancelarija za humanitarne poslove Ujedinjenih nacija videla i dokumentovala na isti način kao što ste vi ovde rekli, i osnovni odgovor bi bio da štampa (u Kninu) nije uzimala te informacije i izveštavala o tome. Dan nakon što bismo nešto videli, ništa nije bilo pokriveno u medijima u Kninu na način na koji sam ja to izjavio medijima na konferenciji za novinare, kao vrstu javnog informisanja koje su zastupale Ujedinjene nacije .

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Dozvolite mi da vam ponovim pitanje. Da li se slažete sa mnom da u štampi na engleskom jeziku za skoro dve godine... da li se slažete da niste nikada u međunarodnoj štampi skrenuli pažnju na kršenja ljudskih prava nesrpskog stanovništva u Sektoru Jug?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ne, ne bih se složio s vama. Ne mogu da se setim zašto se to ne nalazi tamo, ali znam sigurno da sam najmanje četiri ili pet puta imao intervju sa međunarodnim novinarima, gde sam istakao ova početna zapažanja osoblja UN u UNPA zonama, koji su bili raspoređeni u tim zonama, i njihovi izveštaji su bili dobro dokumentovani. I ja sam te izveštaje preneo dalje i to više od jedanput, to je sigurno.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Predaću vam fasciklu sa dokumentima da pregledate na pauzi kako biste videli da novinari to nisu objavili. Takođe ću vam skrenuti pažnju na činjenicu da od 62 članka, 31 se bavi pokretom trupa Hrvatske vojske.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Jedan primerak je za svedoka, gospođu poslužiteljku, a jedan je za Tužilaštvo. Ako Pretresno veće želi da ima kopiju, takođe imam i za njih.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Ali ako možete da mi objasnite, evo imam drugu fasciklu, ako želite, od 4. avgusta 1995. do 31. decembra 1995. godine... izvinjavam se. Oba su... oba dela su u vašoj fascikli. Tu ste napravili veliki komentar za međunarodnu štampu na engleskom jeziku oko kršenja ljudskih prava u Sektoru Jug, i pitam se da li biste mogli da nam objasnite zašto nakon *Operacije Oluja* vrlo redovno u međunarodnoj štampi govorite o kršenjima ljudskih prava, ali za skoro dve godine pre toga niste to spomenuli ili barem ja ne mogu da pronađem ni jednu referencu? Možete li da nam to objasnite?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Svakako da mogu da objasnim da smo u te prethodne dve godine mnogo toga radili u Sektoru Jug kako bismo pokušali da privučemo pažnju međunarodnih medija da dođu direktno u područje Sektora Jug, da putuju i da izveštavaju, a mislim da nismo uspeli da navedemo međunarodne medije da dođu u Sektor Jug i da razgovaraju sa ljudima, da čuju stavove osoblja Ujedinjenih nacija, osim mene koji sam tako nešto primećivao.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Dakle, vaše svedočenje je da ste pokušavali da to radite, ali da međunarodni mediji nisu bili zainteresovani za kršenja ljudskih prava? Da li je to ono što govorite?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da. Oni su svakako bili, ali ja bih vam skrenuo pažnju, gospodine, na velike poteškoće sa Srbima u Kninu da se uopšte dozvoli međunarodnim novinarima da putuju u UNPA zone preko Zagreba.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Pa, da li to znači da su Hrvati nakon toga obezbedili takav pristup i omogućili međunarodnim novinarima da izveštavaju o kršenju ljudskih prava?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: U vreme dok sam ja bio oficir za štampu, imali smo ovaj pobunjenički režim krajiških Srba i oni su držali tu teritoriju. Niste mogli tamo da idete bez nekog posebnog papira. Kada je Krajina pala, a Republika Hrvatska ponovo zauzela celu teritoriju, novinari su tu došli. Nije bilo protivljenja da oni vrlo lako i brzo dođu iz i u Zagreb. Ali svakako je bio problem da se bilo koji predstavnici međunarodnih medija dovedu. Vi ste imali dve opcije, jedna je bila da dođu iz Beograda preko koridora koji su ponovo držale snage bosanskih Srba, ili pod dva, da dođu preko Zagreba sa nekom posebnom dozvolom kancelarije za štampu Ujedinjenih nacija u Zagrebu, ili ste mogli telefonom da razgovarate sa tim novinarima.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Gospodine Roberts, videli smo vašu listu koliko je međunarodnih dopisnika prošlo kroz vašu kancelariju. Da li je to tačno? Oni nisu imali nikakav poseban problem od strane hrvatske vlade da dođu na to područje i da odatle izveštavaju?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Tako je bilo nakon 4. avgusta 1995. godine.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Očigledno, zar ne?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Pa, to je velika razlika, izuzetno velika razlika između situacije u oblasti ratnih sukoba sa kojom sam bio suočen od sredine septembra 1993. godine do 4. avgusta, i posle kada smo imali jednu celu zemlju, i ljudi su mogli da dođu iz Zagreba putem kao što su i uradili, ali to nije ranije bio slučaj.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: U redu. Ali moja poenta je da... vi ste i sami primetili razliku između toga koliki je pristup bio dopušten od strane hrvatskih vlasti međunarodnim novinarima nakon *Operacije Oluja* i koliko su vlasti krajiških Srba pre *Operacije Oluja* dopuštali novinarima da dođu. Da li je to tačno?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ta razlika je postojala iz prostog razloga što je to sad bila jedna jedinstvena teritorija u rukama hrvatske Vlade u Zagrebu. Pre toga nismo imali tu situaciju, što je očigledan razlog zašto je Savet bezbednosti Ujedinjenih nacija izdao mnogo ovakvih dokumenata.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Časni Sude?

SUDIJA ORIE: Izvolite.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Molim da se ovaj dokument uvrsti u spis, a onda možemo da napravimo pauzu.

SUDIJA ORIE: Da. Pretpostavljam onda da je ovo poseban dokument. Rekli ste ranije da je pridodat onom drugom. To još uvek nije deo toga, jer je drugačiji... to je ovaj koji je sada na našem ekranu. To je dokument koji nosi oznaku 1D41-0268. Ranije ste rekli da je on pridodat ili barem da je povezan...

ADVOKAT MIŠETIĆ: To je samo navedeno 1993. godine iz rezolucije Saveta bezbednosti od 1991. godine.

SUDIJA ORIE: Dakle, to je odvojen dokument ...

ADVOKAT MIŠETIĆ: Da.

SUDIJA ORIE: ... pošto je to dokument Ujedinjenih nacija. Ne očekujem bilo kakve prigovore. Pošto nema prigovora, gospođo sekretarko, koji je broj?

sekretar: To će biti dokazni predmet Odbrane broj D698, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Odbrane broj D698 primljen je u spis.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Jedno pitanje...

SUDIJA ORIE: Izvolite.

ADVOKAT MIŠETIĆ: ... dok svedok gleda fasciklu.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li je tačno da se kaže da su srpske vlasti Krajine vama omogućavale da komentarišete za međunarodne medije ili da su vam davali dovoljno pristupa da ste mogli da komentariše za međunarodne medije pokrete trupa Hrvatske vojske, ali da ste imali problema sa izveštavanjem kada je bilo reči o kršenju ljudskih prava? Možete li to da objasnite?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ne, ja mislim da nije tako. Mislim da sam brojnim međunarodnim medijima davao izveštaje o problemima vezanim za ljudska prava. Sećam se da sam govorio o nekoliko hrvatskih sela unutar Sektora, unutar UNPA zona u smislu da su dobijali razne pretnje i da su zlostavljani. Podlapac je bio jedno od sela blizu Korenice, koje je posebno brinulo Ujedinjene nacije, a mi smo objasnili srpskim novinarima i srpskim političarima vrlo jasno negde krajem 1994. godine da svrha UNPA zona i UNPROFOR-a nije bila da štiti takozvane srpske zajednice u UNPA zonama. Prvobitno je bilo da se zaštiti stanovništvo u pobunjenim delovima Hrvatske, uključujući posebno hrvatsko stanovništvo u UNPA zonama, i ja sam izvestio o tome ...

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Kome ste se žalili?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Žalili?

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da.

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ili izvestili.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li ste se požalili međunarodnim medijima u vezi sa ovim problemom sa krajiškim Srbima?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da. Što se tiče činjenice da je trebalo pregovarati u pogledu njihove odgovornosti i nepristrasnosti i da je bilo vrlo teško uopšte voditi takvu vrstu pregovora, i to smo objavili i javnosti u zemlji i velikom broju međunarodnih novinara.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li možete da navedete imena tih novinara?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da li mogu da navedem ... Misha Glenny je bio jedan od njih. John Pomfret iz *Washington Posta* bio je još jedan. Naravno, i neki iz *CNN*-a, to bi bio još jedan. Bilo je nekoliko ozbiljnih situacija između Hrvatske vojske i Srba, a mi smo izveštavali o tome šta mi radimo, pogotovu kada je reč o hrvatskoj manjinskoj populaciji kako bi se obezbedilo da oni ostanu, ali je situacija bila vrlo napeta. I da, mislim da smo to rekli Chrisu Hedgesu iz *New York Timesa*. Naravno, tu je bio i Owen Stuart Bennett ... ili Bennett-Jones, zatim *BBC World Service Radio*.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Pošto ćemo sada napraviti pauzu, imate ovaj registrator pred vama. Ako možete molim vas da to pogledate i da vidite da li postoji takav članak. Na početku se nalaze indeksi, pa ako biste mogli da obeležite za vreme pauze gde se to nalazi, bih bio vam zahvalan.

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Mislim da je potrebno malo više od pauze, to je prvi put da ovo vidim, ali mogu da pokušam da to uradim.

SUDIJA ORIE: Prvo sada pokušajte, a ako vam bude potrebno više vremena, onda bismo mogli kasnije da napravimo još jednu pauzu, gospodine Roberts. Možete takođe... želeo bih da vam postavim pitanje, možda možete da razmotrite, a da sada ne odgovorite. Rekli ste da je postojala prilična razlika između pristupa Krajini, da se doveze putem iz Zagreba, i kasnije kada su Hrvati imali kontrolu u odnosu na prethodnu situaciju.

SVEDOK ROBERTS: Mislite kada su Srbi držali kontrolu. Oprostite.

SUDIJA ORIE: Mislim da je bilo lakše da se putem dođe u Krajinu kada su Hrvati...

SVEDOK ROBERTS: ...preuzeli kontrolu.

SUDIJA ORIE: Da.

SVEDOK ROBERTS: Da.

SUDIJA ORIE: Možete li da nam kažete da li se pitanje, sa stanovišta agencija Ujedinjenih nacija, ticalo toga da li je novinarima bila obezbeđena sloboda kretanja ili su oni samo imali pristup Kninu i okolnim putevima, to jest da li su mogli da putuju okolo i da posmatraju šta se događa? Ne tražim da odmah date odgovor, jer ćemo sada napraviti pauzu. Nastavljamo sa radom u 12.55 časova.

(pauza)

SUDIJA ORIE: Pretresno veće se izvinjava zbog kašnjenja, ali kao što sam jednom rekao, ponekad na pauzama imamo više posla nego ovde u sudnici, gde pratimo ritam. Gospodine Mišetiću, pozivamo vas da nastavite u tom ritmu.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Hvala puno, časni Sude.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Gospodine Roberts, da li ste mogli da pronađete u registratoru za vreme pauze članke tih novinara koje ste spomenuli?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Prošao sam kroz registrator. Mislio sam da je trebalo da obeležim te članke gde nisam bio tačno citiran u smislu objektivnosti. Nisam našao te članke na koje ste vi mislili, ne. Ali ja bih želeo da dobijem priliku da probam da pronađem te članke lično. Ovde ih ne vidim.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Dozvolite mi da kažem da nisam rekao da tražite članke u kojima niste bili objektivni. Rekao sam pokušate da pronađete članke u kojima vas citiraju u vezi sa kršenjima ljudskih prava Hrvata pre *Operacije Oluja*.

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Ili na nesrbima, rekao bih.

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da. Pa, u ovoj kompilaciji dokumenata koje ste mi dali da pogledam, kao prvo, za zapisnik, to je prvi put da sam video ova dokumenta, očigledno. Nisam video u ovoj kompilaciji u prvih, možda deset do 12 članaka koje sam pogledao, svoje odgovore ili ono što sam govorio ili da su me konkretno novinari intervjuisali po pitanju ljudskih prava u Hrvatskoj. Ono što imamo ovde je broj preko... mislim preko 100 elemenata ili izbor koji ste zajedno vrlo lepo sastavili, i došao sam samo do prvih 12 i preskočio i onda došao do broja 30. To se radi o novinarima i člancima koji se odnose na prvi sporazum o prekidu vatre u martu 1994. godine i primene sporazuma i uloge Ujedinjenih nacija i posmatrača.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Dozvolite mi da... da bih bio pošten prema vama, nastaviću ujutro da vas ispitujem, tako da možete registrator da ponesete sa sobom u hotel da biste mogli da ga pogledate. Dozvolite mi samo da vam kažem, kriterijumi za izbor koji smo koristili je bio vaše ime, Alun Roberts. Po pravopisu se piše Alun sa "u" ali ako piše "Alan" to je greška u kucanju. Mi smo koristili vaše ime kao referencu, uneli u bazu podataka, i onda smo izvadili svaki članak u kom se pominje vaše ime u avgustu

1993. godine, u stvari, do 4. avgusta 1995. godine, a zatim na tabulatorima na kraju nalaze se članci od 4. avgusta do 31. decembra 1995. godine. Pa kad se vratite na ono što vam kažem je da su to članci u kojima se pominje vaše ime, i možete da vidite da li ste bilo gde citirani i da li ste skrenuli pažnju međunarodne javnosti na kršenje ljudskih prava.

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ja nemam problema sa tim uopšte. Da li bih takođe mogao da dam odgovor, odnosno pravednu procenu toga na šta se ovi razgovori i novinski članci odnose i to deo po deo? Nemam problem sa prvom tačkom.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Dozvolite mi zapravo da se malo pozabavimo tim. Gospodin Kuzmanović vas je pitao o vašoj arhivu koju držite. Da li u toj arhivu imate fotografije koje ste snimili svojim foto aparatom o kršenju ljudskih prava protiv Hrvata od vremena kad ste stigli u Sektor Jug do 4. avgusta 1995. godine?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Nemam u arhivi, ali sam neke fotografije prosledio štabu u Zagrebu, mislim krajem 1994. godine, a možda čak i 1993. godine. Ovo je bila poseta tadašnjeg načelnika civilnih poslova, Cedrica Thornberryja s čijim imenom ste možda upoznati.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da.

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Bio je prvi zamenik načelnika misije, kada sam stigao iz Skoplja u područje Sektora Jug, i on me je doveo ili naredio da me prekomanduju u Sektor Jug u Kninu. Mislim da su bila dva susreta u mestu Podlapac gde je postojala zabrinutost oko sigurnosti i bezbednosti Hrvata. Nije bilo nasilja protiv njih, ali mi smo snimili fotografije o situaciji, ali nismo imali zonu sukoba u to vreme u selu. Mogu da kažem da sam za štab izradio fotografije uništenih hrvatskih sela, zaseoka, nekih u blizini Drniša, nekih u blizini izlaza prema Benkovcu i nekih oko područja prema Korenici i dalje, koji su bili uništeni. Nisam znao da su ta uništena sela bila hrvatska, ali nam je rečeno od ljudi koji su znali da je to bila situacija pre kao i tokom cele pobune i uspostavljanja snaga srpske Krajine u Sektoru Jug.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: U redu. Dozvolite da pauziram na trenutak. Videli smo da je primljena u spis lista koju ste napravili vi i Judy Jacob u vezi broja leševa . pronađenih u Sektoru Jug. Imate li i spisak poginulih u Sektoru jug od trenutka kada ste stigli, kao oficir za javno informisanje, pa do 4. avgusta 1995?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ne, nemam.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li postoji razlog zašto niste imali takav spisak pre *Operacije Oluja*?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Pa, uglavnom zbog toga što nije bilo velikih sukoba ili ratnih sukoba. Bilo je izveštaja koje sam pratio od strane UNHCR-a o problemima u Sektoru Jug sa Hrvatima, ali nisam dokumentovao konkretne slučajeve kada su u pitanju seljani i tako dalje. Ne, nisam.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: U redu. Dakle...

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Mogu da kažem da su bili dokumentovani i da sam znao za njih zato što ih je UNHCR veoma pažljivo dokumentovao u svojoj kancelariji, a kancelarija je bila u istom sedištu u Sektoru Jug.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Na početku mog unakrsnog ispitivanja pokazao sam vam Priručnik za multi-dimenzionalne mirovne snage. Jedna od stvari na koju sam vam ukazao je bila neophodnost da se "pokažu zastave". A sada želim da vam pokažem video snimak. To je kompilacija. Ne treba nam ton, iako smo ga obelodanili Tužilaštvu. Ono što je ovde važno, gospodine Roberts, jeste da pogledate pozadinu. To su tri portparola ili oficira za odnose sa javnošću Ujedinjenih nacija. Prva osoba koju ćete videti je Christopher Guinness, koji je bio portparol UN-a u Zagrebu, kao što znate. Sledeću osobu koju ćete videti je Aleksandar Ivanko, koji je portparol UN-a u Sarajevu, i treća osoba koju ćete videti ste vi lično. Možemo da pustimo snimak i molim vas da pogledate pozadinu. Nema potrebe da pustimo ton i nema potrebe da prevodioci to prevode.

(video snimak)

SVEDOK ROBERTS: U redu.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Gospodine Roberts, to je to samo jedan od primera. Mogao sam da donesem mnogo video snimaka gde ste vi držali svoje konferencije za novinare u press centru Srpske Vojske Krajine ispod zastave i karte Republike Srpske Krajine. Vi tačno pimećujete kada su i kako vaše kolege držale svoje konferencije za štampu. Na početku sam vam ukazao na potrebu da se bude nepristrasan i kakav je to imalo uticaj na mirovnu misiju. Da li mislite da je prikladno da držite svoje konferencije za novinare u press centru Srpske Vojske Krajine?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ne, mislim da nije prikladno. U to vreme mi smo pokušavali da držimo konferencije za novinare u Sektoru Jug sa zastavom UN-a iza nas. Prosledilo smo ove informacije našem načelniku javnog informisanja u Zagrebu, ali oni nisu bili spremni ili su vrlo retko dolazili na brifinge za novinare u štab Sektora Jug Ujedinjenih nacija.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Ko nije dolazio?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Novinari.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Koji novinari?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Novinari iz press centra takozvane Republike Srpske Krajine i novinari koji su bili tamo u Kninu i predstavljali razne medijske agencije, iz Beograda, Srba iz Banja Luke i Srba iz Knina koji su bili tamo bazirani ili radili u Kninu u to vreme. I ono što smo dobili kao savet bilo je dvostruko. Prvo, tražili su moje mišljenje o ovome. Dao sam mišljenje o onome što je bitno, nisam siguran koji je tačan datum snimka koji ste prikazali, ali sam vrlo rano savetovao nakon što sam došao u

Knin da nije bilo prikladno da se razgovara samo sa novinarima u Kninu. Morali smo da prezentujemo istu sliku, iste informacije, i da pružamo iste šanse za pristup novinarima u Hrvatskoj. Nismo mogli da dovedemo novinare u Hrvatsku u ono što je po pravu bila njihova teritorija, Hrvatska, i ja sam organizovao press brifinge u Zadru, uz podršku našeg štaba u Zagrebu. Ove konferencije su, takođe, održavane u centru grada. Ponekad smo imali zastavu Ujedinjenih nacija, a ponekad nismo. Ali, važno je da smo hteli da prenesemo informacije, ne samo jednoj strani ovog velikog sukoba. Tako da smo mi, takođe, odlazili i na konferencije za novinare u Zadru i davali iste informacije iz UN-a u vezi sa onim šta su Ujedinjene nacije radile, u vezi našeg mandata i sporazuma o prekidu vatre. Takve informacije smo davali za obe novinske strane.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Gospodine Roberts, da li možete prvo da imenujete osobu iz Ujedinjenih nacija koja vas je ovlastila da držite konferencije za novinare Ujedinjenih nacija u sedištu Srpske Vojske Krajine?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Pa, to nije tajna.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Pitam vas ko vas je ovlastio?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Tada je to bio oficir za javno informisanje, Michael Williams, načelnik javnog informisanja. Pre Michaela je bio Shannon Boyd, koji je bio načelnik javnog informisanja pod Cedricom Thornberryjem. I kasnije Chris Gunness, koji je bio zamenik glavnog portparola u Zagrebu i Phillip Arnold, koji je bio načelnik javnog informisanja posle Michaela Williamsa. Oni su znali za to. To nije bila tajna. Ono što je bilo značajno, kao što smo videli u Priručniku, bilo je da se redovno informiše javnost o ulozi i mandatu i radu Ujedinjenih nacija. Ovo je... oprostite. Mi smo to i uradili. Nije do portparola Ujedinjenih nacija da kontroliše na koji način će novinari prikazati ono što je rečeno. Ja sad gledam sve ove navode koje ste mi dali.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Gospodine Roberts, sigurno ste mogli da kontrolišete gde ste držali svoje konferencije za štampu. Vi ste, svakako, mogli da držite konferenciju za novinare u Sektoru Jug. Mogli biste da ih držite na neutralnoj lokaciji u gradu pod zastavom Ujedinjenih nacija. Da li je to tačno?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Rekao sam vam da smo pokušali to da uradimo u štabu Sektora Jug.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: A očigledno, zbog nekih pritisaka, kažete, od srpskih vlasti ili novinara Krajine, odlučili ste da premestite službu za javno informisanje Ujedinjenih nacija u štab Vojske Republike Srpske Krajine?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Da li sam čuo reči "zbog nekih pritisaka"?

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Pa...

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ne, nije bilo pritisaka. Već je bilo pitanje da li da pokušavamo da obavestimo javnost preko srpske štampe u Krajini i nastavimo da držimo brifinge za štampu ili da ih uopšte ne držimo.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Pa, hajde da se pozabavimo tim.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Pre toga želim da ponudim ovaj video snimak u spis.

SVEDOK ROBERTS: Da, mislim da je važno da se vratimo na to, da.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Nudim u spis video snimak koji nosi oznaku 1D41-0091.

SUDIJA ORIE: To je onaj prethodni, gospodine Mišetiću.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Onaj koji sam pokazao, da.

SUDIJA ORIE: Da, to se uvrštava.

TUŽILAC WAESPI: Da, mi nemamo prigovor, ali da li imamo datum i lokacije ovih video klipova?

ADVOKAT MIŠETIĆ: Mislim da se datumi nalaze na samom video snimku. Ako to nije poslednji (*preklapanje govornika*)...

SUDIJA ORIE: Najmanje na nekim od njih.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Da.

SUDIJA ORIE: Ako ne svih. Gospođo sekretarko, molim broj za video bez transkripta ili prevoda.

sekretar: To će biti dokazni predmet Odbrane broj D699, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Odbrane broj D699 primljen je u spis. Molim vas, nastavite.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Hvala. Gospođo sekretarko, molim vas pokažite gospodinu Robertsu dokument koji nosi oznaku 1D41-0323. To je rezolucija Saveta bezbednosti iz marta 1995. godine. Dakle, ovo je sada 3. mart 1995. godine. Molim da dođemo negde do sredine. "Savet bezbednosti potvrđuje svoju posvećenost nezavisnosti, suverenitetu i teritorijalnom integritetu Republike Hrvatske uključujući i prava i obaveze u pogledu kontrole nad svojom međunarodnom trgovinom". U poslednjem paragrafu, još jednom, Savet bezbednosti kaže: "Imajući u vidu da glavne odredbe mirovnog plana Ujedinjenih nacija za Republiku Hrvatsku ostaju da se realizuju, a posebno one koje se odnose na demilitarizaciju područja pod kontrolom lokalnih srpskih vlasti, povratak svih izbeglica i raseljenih lica u svoje domove, i uspostavljanje snaga lokalne policije koje će obavljati svoje dužnosti bez diskriminacije prema osobama bilo koje nacionalnosti, u cilju zaštite ljudskih prava svih građana, poziva strane da se dogovore za sprovođenje plana." Molim sada 3. stranicu. Paragraf broj 5: "Savet bezbednosti odlučuje da će UNCRO biti privremeno rešenje dok se ne stvore uslovi koji će omogućiti sporazumno rešenje koje je

u skladu sa teritorijalnim integritetom Republike Hrvatske i koje garantuje sigurnost i prava svih zajednica koje žive na konkretnom području Republike Hrvatske, bez obzira da li na tom području predstavljaju većinu ili manjinu".

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Ova odluka je sadržana u rezoluciji Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija od 31. marta 1995. godine. Moje pitanje glasi: da li vidite bilo kakve nedoslednosti između Saveta bezbednosti koji ponovo potvrđuje svoju posvećenost nezavisnosti, suverenitetu i teritorijalnom integritetu Republike Hrvatske i oficira za informisanje koji drži konferenciju za novinare u štabu Vojske Republike Srpske Krajine?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Mislim da je rezolucija vrlo jasna, a moja pozicija i pozicija mojih nadređenih u Zagrebu je bila da mediji i političari u Kninu budu informisani što je moguće energičnije i što je moguće češće. I to...

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Koliko ozbiljno...

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: I to je bila poruka koju smo imali da...

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Koliko su vas oni ozbiljno shvatali kada ste insistirali na suverenitetu i teritorijalnom integritetu Republike Hrvatske na vašim press konferencijama dok ste sedeli pod zastavom krajiških Srba u štabu Vojske? Kako ste ozbiljno očekivali da vas shvati srpsko rukovodstvo Krajine?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Pa, posao je bio da se preko poruka, preko medija i uloge koju smo imali, a predstavnici medija su bili ne samo iz Knina i Krajine, već isto tako i iz drugih područja Bosne i Hercegovine, uglavnom Srba, koji će izveštavati o tome. Stav je bio da nastavimo sa brifinzima za medije srpskoj zajednici u Kninu. Ovo je bilo poznato i štabu u Zagrebu i zatražio sam smernice, svakako, više nego jednom i nije bilo nikakvog prigovora, i smatralo se da sve dok u to vreme informišemo medije na obe strane, da i dalje nastavimo da informišemo medije.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Gospodin Roberts, idem na vašu izjavu svedoka iz 1997. godine, u paragrafu 40.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Izvinjavam se, časni Sude, molim da se rezolucija Saveta bezbednosti uvrsti u spis.

SUDIJA ORIE: Gospodine Waespi, nemate prigovor? Gospođo sekretarko, koji će to biti broj?

sekretar: Časni Sude, to će postati dokazni predmet Odbrane broj D700.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Odbrane broj D700 primljen je u spis. Molim vas, nastavite.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Gospodine Roberts, u paragrafu 40 ove izjave govori se o generalu Gotovini. U poslednjoj... pretposlednjoj rečenici...

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Samo čekam da se pojavi...

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Naravno. To je dokazni predmet Tužilaštva broj P675, 40. paragraf, pretposlednja rečenica, oprostite. U sredini paragrafa kažete: "General Gotovina se, međutim, okrenuo od te rasprave i prišao je kako bi mi rekao da on misli da su UN-ove informacije koje dajem netačne i da one održavaju nade Srba živom. Rekao je da su me čuli na *Radio Korenici* na području Like i rekao je, između ostalog, citiram: "To što spominjete tu reč 'Krajina' trebalo bi da znate da ne postoji takvo mesto koje se zove Krajina. Trebalo bi da kažete Srbima da se oni nalaze u Hrvatskoj – budite deo Hrvatske i zaboravite snove o nečemu. Vi ste odgovorni za ovaj propust." General Gotovina vam je to rekao na tom sastanku, i to je bilo u skladu sa Priručnikom UN-a o tome šta javno informisanje treba da bude, a to je da se objasni srpskom stanovništvu kakav je mandat UN-a. Da li je to tačno?"

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Pa, ja sam ovo naveo u svojoj izjavi kako bih pokazao, bez bilo kakve želje da bilo šta sakrijem, šta je general Gotovina meni rekao u to vreme u pogledu svojih gledišta, a ako je navod tačan, onda u redu.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: U redu. On je imao problem s činjenicom da niste srpskom stanovništvu i njihovom rukovodstvu govorili o rezolucijama Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija koje se odnose... ili koje potvrđuju da je ovo područje bilo deo suverene države Republike Hrvatske. Da li je to tačno?"

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ne slažem se.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Pa, to je ono što vam je rekao.

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: On mi je to rekao. Ali nisam siguran da su general Gotovina i hrvatske vlasti bile svesne onoga šta sam govorio kao portparol Ujedinjenih nacija u Kninu srpskoj štampi u mnogo, mnogo prilika, a to je da je za Ujedinjene nacije ovo Republika Hrvatska, i da mogu da je nazivaju kako žele, ali bilo kakvo konačno rešenje mora da se donese na osnovu toga da je ovo Republika Hrvatska.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: U redu.

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ovo nije navedeno iz očiglednih razloga što sam rekao ranije, ali je bilo navedeno.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Ne znam koji su očigledni razlozi, ali dozvolite mi da vas pitam ovo. Da li mislite da je u vašim kontaktima sa generalom Gotovinom on možda imao problema sa vama, pored drugih razloga, zbog toga što ste vi održavali ove konferencije pod zastavom Republike Srpske Krajine u štabu RSK?"

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: To je na generalu Gotovini da kaže, ali nije to meni rekao na sastancima na kojima sam bio prisutan sa komandantima sektora u smislu: Vi treba da prestanete da to radite. A što se tiče ove reči "Krajina", da, ja sam rekao na radio stanici u Korenici reč "Krajina", ali ne "Republika Krajina", već "region Krajina".

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Pa, nema ni... a nije ni bilo administrativnog regiona Krajine, čak i pod Socijalističkom Republikom Hrvatskom. Da li je to tačno?"

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Ne bih se složio s vama. Mislim da postoji, i ako se vratite na geografsku referencu, pojam Krajine kao regiona postoji. I to sa obe strane ove međunarodne granice sa Bosnom i Hercegovinom, zapadna Krajina i Krajina.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Sada govorimo...

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Pa, mi sada govorimo, takođe, gospodine, o Krajini u smislu ovog suđenja pred ovim Međunarodnim krivičnim sudom za bivšu Jugoslaviju.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Mislim na Sektor Jug. Ne koristim taj izraz, ali složićete se sa mnom da je taj termin istorijski termin, a ne administrativni termin koji je postojao u Socijalističkoj Republici Hrvatskoj 1990. godine. Da li je to tačno?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Složio bih se s vama, i takođe ću da kažem da sam najvećim delom dobijao uputstva iz glavne kancelarije za javno informisanje u Zagrebu da je najsigurniji način da se bavimo ovim veoma emotivnim tvrdnjama Srba u takozvanoj Krajini, taj da se koriste termin *Sektor Jug Ujedinjenih nacija*. I to je nešto što smo radili redovno, kako bismo pokušali da izbegnemo probleme i kako bismo preneli svoju poruku o prisustvu UN-a i šta smo radili.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Želeo bih da pređemo na drugu temu, gospodine Roberts.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Gospođo sekretarko, molim vas da nam predočite dokument koji nosi oznaku 1D41-0087.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Pokazaću vam dva dokumenta. Pokazaću vam oba dokumenta, a onda ću vam postaviti par pitanja. Ovo je jedno naređenje Milana Martića od 5. aprila 1993. godine, i to je naređenje za početak obaveštajne operacije pod nazivom operacija ... *Operativna akciju Horizont*. On tu kaže: "U cilju dobijanja pravovremenih informacija o poziciji, daljim namerama i pravoj funkciji UNPROFOR-a na našoj teritoriji, uvodi se *Operacija Horizont*". Treći paragraf: "Zbog prethodnih negativnih iskustava i eliminisanja novih, bezuslovno je nužno da se maksimalni operativni napori usmere na celokupne operacije UN-a" A u prvom paragrafu se kaže: "Izvršiti potpune operativne provere podataka za građane Republike Srpske Krajine, koji su po bilo kojoj osnovi (prevodioci, vozači, oficiri za vezu, i tako dalje) u vezi sa pripadnicima Ujedinjenih nacija. Shodno rezultatima provera takvih pojedinaca, pristupiti istim, instruirati ih i obučavati s ciljem prikupljanja kvalitetnih informacija". Tačka 3: "Pripadnike UNPROFOR-a koji su pokazali određene sklonosti prema nama i realan pogled na našu situaciju, treba podučiti i stvoriti uslove za njihovo učešće bilo u praćenju aktivnosti UNPROFOR-a ili položaja hrvatske strane". Broj 4: "Poseban akcenat dati na pripadnike civilnog sektora i civilne policije, ovo iz razloga što su se do sada najviše eksponirali (izveštavanje baze UN sa ocenama trenutne situacije u RSK, kao i predlozi za preduzimanje daljih mera, obaveštajne delatnosti, i tako dalje) i kao takvi su od vitalnog interesa za službu".

ADVOKAT MIŠETIĆ: Molim sledeću stranicu.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Peti paragraf: "Po mogućnosti kontrolisati njihova radio i druga sredstva veze".

ADVOKAT MIŠETIĆ: Časni Sude, nudim ovo na usvajanje u spis, i preći ću na sledeći pre nego što završim ispitivanje.

SUDIJA ORIE: Nema prigovora. Gospođo sekretarko?

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet Odbrane broj D701.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Odbrane broj D701 primljen je u spis. Gospodine Mišetiću, pretpostavljam da ste pažljivo uzeli u obzir da li postoji potreba da se pročitaju ovi dokumenti...

ADVOKAT MIŠETIĆ: Jesam, časni Sude.

SUDIJA ORIE: ...pre nego što postavite pitanje svedoku. Čućemo vaše pitanje. Molim vas, nastavite.

ADVOKAT MIŠETIĆ: To će biti niz pitanja, ali nećemo do svih stići danas, ali... Gospođo sekretarko, molim da se predoči dokument koji nosi oznaku 1D41-0003.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Ovo je dokument Odeljenja bezbednosti Glavnog štaba RSK od 29. maja 1995. godine "Bezbednosna situacija u srpskoj vojsci Krajine". Ako ga pogledate, tu se pominju različite operativne akcije koje su u toku.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Molim sledeću stranicu. Na dnu te stranice na engleskom jeziku kaže se: "U vezi sa aktivnostima UNPROFOR-a i drugih međunarodnih institucija, mi sprovodimo pet OPO-a, a to su sledeći." Ako možemo sada da pređemo na sledeću stranicu, molim vas.

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Mogu li samo da pročitam to dole... izvinite.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: (*mikrofon nije uključen*) Završićemo ovaj deo danas, tako da ... mislim da ćemo završiti ovaj deo danas. Možete da počnete sa ovim delom koji počinje sa "OPO Prag". Ja ću vam pročitati. Tu se kaže: "Obrada je uvedena 3. oktobra 1994. godine u cilju praćenja aktivnosti članova UNPROFOR-a u Sektoru Jug". Naredna rečenica glasi: "Fokus obrade je na komandantu Sektora Jug, generalu Kotilu i portparolu Sektora Jug, Alunu Robertsu". Primenjeni su sledeći metode: "Rad sa agentima, tajno praćenje telegrama i tajna pretraga ličnih stvari, aktivnosti lica koja su predmet ove obrade se prate sa više od deset agenata. Mreža agenata se sastoji uglavnom od prevodilaca, kao i malog broja administrativnog i pomoćnog osoblja. Preko agenata uspele smo da se uspostavi delimična kontrola aktivnosti navedenih lica, objekata obrade,

identifikovali smo glavne osobe odgovorne za obavještajni rad usmeren prema Srpskoj Vojski Krajine i stvorili smo uslove za primenu drugih metoda kombinovanog rada organa bezbednosti prema tim institucijama". Idemo na paragraf u kom se kaže: "Posredstvom agenata, niz originalnih pisanih materijala i dokumenti su konfiskovani gde se navode aktivnosti i odgovorne osobe i veze pripadnika UNPROFOR-a na teritoriji zone odgovornosti Sektora Jug, kao i aktivnosti, lokacije i jačina jedinica Hrvatske vojske u zoni dodira u ovom sektoru". Gospodine Roberts, dok čitate ovaj dokument i razmišljate o tom periodu, šta se možda... šta je to obaveštajna služba Vojske Republike Srpske Krajine uradila, te je poverovala da je uspela da uspostavi delimičnu kontrolu nad vašim aktivnostima?

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: Nemam pojma. Mogu vam reći da je nekoliko od nas bilo prilično sigurno da nam se telefoni prisluškuju i da smo možda sa jednim delom našeg prevodilačkog osoblja trebalo da budemo oprezniji... ne bih rekao da ih nadgledamo, ali trebalo je biti oprezan sa nekim ljudima jer je reč o dokumentaciji koja im je bila na raspolaganju, kao i da ih ne vodimo na neke poverljive sastanke u štabu Sektora Jug. Radi zapisnika, ovo je prvi put da vidim ovaj dokument. Lokalno osoblje Sektora Jug saopštilo mi je da sam možda predmet nadzora, ali...

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Pa...

SVEDOK ROBERTS – ODGOVOR: ...ali nisam iznenađen što sam ovo pročitao. Međutim, ne znam šta je ovo u praksi značilo. Rekao bih da su to na neki način prilično ambiciozne besmislice. Neću to tek tako da potcenim, ali u izvesnom smislu meni to zvuči prilično amaterski na osnovu stila, s kojim smo se često susretali. Pri tom mislim na takozvane vlasti Republike Srpske Krajine u Kninu.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Pa, gospodine Roberts, ovi amateri su uspeli da postignu da oficir za informisanje Sektora Jug drži svoje konferencije za novinare u štabu Vojske Republike Srpske Krajine, pa koliko mislite da je to amaterski bilo?

SUDIJA ORIE: Da li tražite neku ocenu ili...

ADVOKAT MIŠETIĆ: (*preklapanje govornika*) ...svedok je koristio termin "amaterski" ...

SUDIJA ORIE: Gospodine Mišetiću, gospodine Mišetiću, molim vas. Gospodine Roberts, dozvolite da pogledam pod C, da li postoji ... ne ... prešli ste na sledeću stranicu. Shvatam da je prošlo neko vreme, ali vi gospodinu Robertsu predočavate određene delove gde izgleda ...

ADVOKAT MIŠETIĆ: Ima još mnogo toga.

SUDIJA ORIE: Da, naravno, ali tu je... ako ste pročitali pod C, videli biste, jer sam, naravno, imao priliku da pročitam, da su Srbi takođe, očigledno, saosećali sa hrvatskom stvari, i to je, naravno, takođe deo priče.

ADVOKAT MIŠETIĆ: U redu. On može to i tako da uradi, ali imam mnogo više materijala za pokrivanje i onda možemo doneti zaključak... znate, bez ...

SUDIJA ORIE: Da, ali svedok je...

ADVOKAT MIŠETIĆ: ...po treći put je svedok rekao: dajte da vidim taj dokument, tako da mogu da ga pročitam, znate...

SUDIJA ORIE: (*preklapanje govornika*) ...da, u isto vreme trebalo bi da budemo oprezni i da ne dajemo svedoku priliku da tek sada vidi kakav je kontekst, a zatim da se postavi nekoliko pitanja koja nisu u svakom pogledu fer prema svedoku, gospodine Mišetiću.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Želeo bih da predložim dva dokumenta za usvajanje u spis, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Ne. Nažalost, moram da budem strog. Vaše vreme za unakrsno ispitivanje je isteklo.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Izvinjavam se.

SUDIJA ORIE: Želite da ponudite dva dokumenta?

ADVOKAT MIŠETIĆ: Da.

SUDIJA ORIE: Danas imam veoma ograničeno vreme, pa moram da završim tačno 13.45.časova, pa ako možete....

ADVOKAT MIŠETIĆ: To je u redu. Završiću ... Oh, mislite da ih onda sutra ponudim u spis?

SUDIJA ORIE: Da. Ali ne znam da li su to bili poslednja dva dokumenta u vašem unakrsnom ispitivanju ili poslednja dva dokumenta od danas?

ADVOKAT MIŠETIĆ: Od danas, da.

SUDIJA ORIE: Tada, s obzirom na ove okolnosti, voleo bih da ih zadržite do sutra.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Dobro. To je u redu.

SUDIJA ORIE: Da. Gospodine Roberts, za danas ćemo prekinuti i želim da vas ponovo uputim da ne treba da razgovarate ni sa kim o svedočenju, bilo o onom što ste već rekli ili o svedočenju koje ćete tek da date. Sada ćemo prekinuti do sutra, 23. jula, u sudnici... i gledam vas, gospođo sekretarko? Sudnica broj 2.

Sednica je završena u 13.46 h
Nastavlja se u sredu, 23. jula 2008. godine u 9.00 h.

Fond za humanitarno pravo

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje